Vilém R. Zdenko.

SBORNÍK PRO FILOSOFII MYSTIKU A OKKULTISMUS

1898

ROČNÍK II.

MAJITEL A VYDAVATEL: H. KOSTERKA
ADMINISTRACE A EXPEDICE: VINOHRADY
VÁVROVA 17 NOVÉ TISKEM EM. STIVÍ
NA V PRAZE

OBSAH

D. Th. Pascal
Dva přední zákony theosofie 67
Zeffar
Esoterism ve škotském zednářství 40
Guymiot
Filosofie Sankhya 51
Fabre des Essorts
Gnose a rituál katolický (Stabat mater) 14
Papus
Historické poznámky k východní tradici 4
Papus
Jednota 70
Elifas Levi
Magnetism 19
Dr. E. Blitz
Martinismus a svobodné zednářstvo 7
Viriato Diaz Peréz
Několik dát o staré literatuře indické 10, 27
Amo (Vitte)
Povinnost spiritualistů 3
Provolání k sjezdu lidskosti v Paříži r. 1900 . . . 25
Henri Trichet
Roztřídění zjevů zv. spiritistních podle theosofie . . 71
Douglas Scotti
Sensitivní lidé a psychometrie 65
Aug. Strindberg
Smrtihlav (Acherontia Atropos) 55
Dr. Hübbe Schleiden
Theosofie a mystika 44, 49
D.
Učení kabbaly o člověku 33
Otokar Březina
Úsměvy času 1
Maurice Maeterlinck
Z knihy »Moudrost a Osud« (XV, XXI, LXXI) 60, 68

Časopisy 22
Drobnosti . . . . 18, 23, 38, 39, 46—48, 63, 64
Knihy 24, 73

Přílohy.

I. Marius Decrespe. Lze někomu udělati . . . . . —
II. Samaritán . . . . —

Amis
Diagnosa nemocí z oka lidského 57
K. P. Draždák
Markýz Viktor Stanislav de Guaita 7, 17
M. Argot F. T. S.
Prana-therapie, její formy a podstata 41
Guymiot
Synthesa zlata 19
Papus
Tradice středověku: Alchimie 4
Th. Krauss
Úvod v nové umění léčitelské hr. Ces. Mattei-ho 1, 23, 48
Časopisy . . . . 12—15, 62
Knihy . . . . 15, 31, 32, 46—48, 62

Otokar Březina.

Úsměvy času.

Není bolesti v duši, která by nebyla učiněna tajemnou konejšivými, šeptajícími hlasy. Není tmy v duši, kde by nepoletovali neslyšným letem noční motýli hledající svých květů, jedině za noci otevřených. Není cesty, na níž bychom se nemohli potkati najednou s takovým oblakem vůně, že se až musíme zastaviti, omámeni.

Unaveni životem pijeme novou sílu ze zdrojů času. Jitrem vycházejícím z nesmírnosti věků uzdravujeme své zraky, rozbolavělé polarisovaným světlem země. Neboť jako světlo má i čas svá zrcadlení, odrážející do duší obrazy dávna, první silná jara na tisíciletí vzdálená, a budoucí poledne vyzařující na dokonalejší světy v dálce. Každý pohled, který vysíláme, je schopen potkati se s těmito vzdušnými krajinami jiných zeměpisných poloh ve věčnosti. V okamžiku, kdy čas stane se neprůhledným pro naše zraky, zatmívá se i naše pozemské světlo a oči zavírají se pro vždy vlastní svou tíží.

Všechno, co oceňujeme v životě, oceňujeme tajemně, dle naděje spojené se všemi věcmi. Myšlenka je tím hlubší, čím více místa má pro rozpjetí křídel snu, čím více oněch soumraků, které mohou býti prozářeny světlem. Ale všechny myšlenky strhuje a unáší ssebou proud téhož pohybu, jímž víří ku předu všechny životy a světy. Pohledy, které nám už

daly svá tajemství, jsou pro nás mrtvy. Jsou to cisterny, jichž vody vyzdvihla žhoucí moudrost slunce, aby jimi osvěžila neznámé prameny v dálce. Proto láska, jejíž naděje zrála na nejnižších, nejpřístupnějších větvích zázračného stromu poznání, poskytuje tolik sklamání těm, kteří nevěděli, že nejvyšší jeho větve vrostly do světla a právě na nich že zraje po staletí ovoce, které nemůže býti utrženo pro výši, ale spadne jednou samo na cestu vyvolených. Pád je nadějí tíže, ale světlo a píseň nadějí etherného chvění.

Nejsilnější život je život největšího množství nadějí. Čím širší a mocnější rozkošatění haluzí, tím bohatší zachycení květů z výší. Ale v červáncích jejich krásy jásá přítomnost nesčíslných jar, zdržovaných jen zákonem tohoto života, že nemohou vykřiknouti najednou: otevření nesčíslných rtů pro silný nápoj světla, oblak zlatého semene letící do budoucna pro hru příštích větrů. Čím větší síla v duši, tím určitější přesvědčení o její tajemné svobodě, tím slavnější zamrazení a závrať zodpovědnosti.

Evoluce našich nadějí je jednou z nejtěžších, které prožíváme. Od nejnižších, nejbližších zemi vycházíme, posledními, nevyslovitelnými, vzletajícími pod blankyty za všemi našimi obzory, končíme. Nížiny duší jsou v stálém časovém bezvětří. Čím výše stoupáme, tím mocněji dují větry času kolem nás. Tím větší naše touha objati všechno jedním pohledem, všechny moře, hory, země, miliony bratří a jako jiskřící prach v širokém, světelném pruhu, hvězdy! Tím větší opojení z toho, co *všechno nám náleží! Ale také tím*

hlubší poznání, že ze všeho nejsilněji milujeme nenarozené, čekající. Nedočkavost naše vzrůstá silou našeho zraku; odtud ten smutek, s nímž se vracíme z hřímání časových vichřic k životu všedních okamžiků, kde vše zdá se tak zkameněle nehybné, všechny nesčíslné proudy sil tak líně tekoucí.

Ale celý tento rozvíjející se život nadějí, tato lačnost pohybu a radost z letu je jenom svědectvím, že život náš není sám v sobě ukončen a že žijeme k vůli tajemné naději duše.

Arno (Witte)

Povinnost spiritualistů.

1. Prohlásiti *jednotu*, společné zřídlo všech náboženství. Ve formě pak sociální, *všeobecné bratrství.*

2. Dáti moderní vědě *tělo astrální* (perisprit spiritistů), plastického to prostředníka mezi duší a tělem.

Věda moderní, opírajíc se o pojem těla astrálního, bude moci živěji kráčeti k *vyšší přírodní vědě*, a brzy by se jí podařilo tělo astrální dokázat, vykázat, ukázat.

3. Dáti moderní vědě *pláň astrální* s jejími četnými obyvately.

A tak *Lidstvo* bude zbaveno nesčíslných omylů a hnusného otroctví.

Toť program zcela jasný a určitý. Možno přidat: *příčinnost* (kausalitu) neboli naprostou

spravedlnost, jediné pravidlo všeobecného života. Později stanou se lidé schopnými vyššího spiritualismu: budou moci snésti i samu *božskou vědu.*

Nejdřív musí se v lásce, čistotě, jednoduchosti vyvinouti. Rovněž musí se zbaviti všeho sektářství, všeho stranictví a vší předpojatosti. — Pak mračna Nevědomosti nebudou zahalovati *božstvo, které září nad našimi dušemi.*

Papus

Historické podmínky k východní tradici.*)

Když Bílí pod vedením Rama dobyli Indie (okolo r. 8640 před J. Kr.), toto veliké ohnisko civilisace skrývalo vznešenou a starou tradici, předanou raçou rudou raçe černé, která v oné době vládla.

Tato tradice, adoptovaná po dobytí Bílými, tvořila základ Brahmanismu a dovolila sestrojiti jazyk Ved, pak jazyk sanskrtský podle klíče živé vědy starých svatyň.

Vysoké školy vědecké, sociální i náboženské Brahmů uchovaly a ostřežily původní skladbu složení navzdor všem bouřím od oné staré doby (6700 před J. K.) až po naše časy.

Mnohé otřesy náboženské a sociální zachvěly starou církví brahmánskou, aniž ji zničily:

---

*) (Úvod k zvláštnímu číslu Initiation r. 1897 č. 1.)

Od r. 3200 do r. 2700 (přibližně) před J. K. první revoluce náboženská, revoluce Pastýřů (schisma iršu-ovo) vzplanula v Indii a rozlila se po Malé Asii, Arabii a Egyptu, kde ochráncové Svaté Vědy stvořili veliké Mysterie, aby takto uchovali Pravdu čistou před poskvrněním Pastýřů Hyksů. Schisma ionské nadělalo velikých spoust v Indii, a většina velikých reformátorů, vyslaných svatyněmi, snažila se přivésti proud v původní břehy. *Krišen (Gôpalla)* panoval v Indii, mezitím co *Fo-Hi* vladařil v Číně a *Zoroastr I.* v Iranu (r. 2700—2600 před J. K.)

Okolo r. 1600 před J. K. byla druhá revoluce náboženská počata *Foe*-em (*Sakya*) a přivedena ke své výši kol r. 500 před J. K. *Buddhou IV.* (*Gautamou*) (nesmí se zaměnit s předešlým) ustanovujíc se v Buddhism.

Buddhism utvořený jedním ze žáků, vyšlým z centra brahmánského, který nedosáhl sice posledních stupňů traditionelního zasvěcení, avšak dokončil sám zázračně své celkové zasvěcení, tento Buddhism jest ve své podstatě pravým protestantismem, jehož veškeré charakteristické značky má

Položiv základ zasvěcení v srdce lidské, jež učinil bodem odchodu i příchodu, Buddha sestavil nejvznešenější mravní zákoník, jakého jen bytost lidská může dosáhnout, vyvíjejíc se k vrcholům božským. Ale jestliže Buddhism dosáhnuv absolutnosti možných odhalení ve sféře živočišné a pudové, vrhá skutečně světlo na sféru rozumovou, ustupuje paprsek jeho činnosti, dotknuv se kraje sféry vůle a ducha. Neboť k dosažení středu těchto sfér *evoluce* nestačí. Neboť evolucí může se

člověk státi „*Chrestos*". Bylo třeba *involuce* Boha osobného (což není přístupno Buddhismu a čehož tajemství bylo a jest ještě uzavřeno v střediscích Brahmanismu), aby dovoleno bylo člověku pochopiti projev Boha sestoupivšího, Spasitele: „*Christos*". Když ten, jenž jsa všudy přítomen ve všech bodech Vesmíru, soudil, že čas nastal, aby zhmotnil své Slovo, byli to zasvěcenci bílých středisek v Chaldei, *Magové* a nikoli buddhističtí missionáři, kteříž přišli projevit spojení Církve Patriarchů s novým zjevením. Ale zanechme všech odchylek a navraťme se do Indie.

Buddhism, po několika stoletích pokroku, pomalu uhasínal, a dnes je pěstován jako zvláštní květina v několika střediskách, z nichž hlavní jsou Ceylon, Siam, Annam a Japonsko. Brahmanism zachoval neporušeně více jak 105 století svou životní sílu, ač prošel fásemi velikosti i úpadku. Dnes řízen je ze svatyně areopagem, jemuž v čele stojí tři náčelníci tří živých středisek: suverení Pontifex (jakýsi brahminský papež) neboli *Brahatma*, náčelník řádu zasvěcujícího, náčelník řádu soudcovského čili *Mahatma* *) a náčelník řádu ekonomického čili *Mahanga*. Napíšeme-li jména tato značkami devanagarijskými a vyhledáme-li jich kořeny a jejich čísla mystická, porozumíme ještě lépe Brahmanismu.

*) Titul *Mahatmy* užíván jest v Církvi brahmanské a pouze jediný hodnostář oprávněn tak se zváti, jak se děje již po staletí. Nynější zmnohonásobení tohoto jména a poctění jím množství lidí přislušejicích do středisek *buddhistických* (!) musí velice baviti brahmíny jako by bavilo kardinály ohlášení concilu protestantských carů se sídlem v Římě. Sr. Saint-Yves d'Alveydre Jeanne d'Arc victorieuse str. 302.

Dr. E. BLITZ

Martinism a Svobodné Zednářstvo.

Martinism, ačkoliv zcela neodvislý od zednářstva, je přec jen zednářským ritem svým cílem, ustanovením, dějinami a mnohými jinými zvláštnostmi, „které písmu svěřiti nelze“ a zajisté je moudré, neprotiviti se povinnostem, ku kterým se řádný zednář slavnostními přísahami zavazuje.

Připuštění žen v martinism není v odporu s jeho zednářským karakterem, neb jest v souhlasu s tradicí: v Egyptě byly připuštěny ženy k rozličným stupňům kněžstva; tak že co dnes se zdá novotou, není ve skutečnosti než obnovený starý orthodoxní zvyk a obyčej. Vskutku pak novotami jsou stupně zed.·. vyšší než 3., které za takové považovány býti mohou . . .

Tyto vysoké stupně nejsou než přizpůsobené formy a ceremonie zed.·. k tajným naukám velikých filosofů XVIII století, které základ majíce v jediné a téže pravdě mají mezi sebou jisté esoterické podobnosti a vztahy, zvláště se stupni těmi, které líčí historii Templu. Ve hlavních stupních Vysokého Zed.·. moderního, tato legenda o Templu (chrámu Šalamounově) jest schopna trojího rozličného výkladu. Podle třetího stupně jest Templ židovský; v stupni templářského rytiře tento templ jest křesťanský a pro Kadoš jest gno-

stický. Ve všech těchto stupních drama jest totéž, jen jména jsou změněna: H. A. B. v zed.·. primitivním, J. C. pro Templáře, J. B. M. pro 30.·. Tři špatní soudruzi jsou jednou Kaifáš, Pilát, Jidáš nebo zas Filip Krásný, Klement V. a Neznámý, ale idea zůstává tatáž.

Poněvadž ženy nebyly zúčastněny při stavbě chrámu jeruzalemského, jako Ježíš neměl mezi apoštoly žádné ženy, proto nejsou ženy připuštěny do žádné symbolické lože, kapituly nebo komthurství.

Ale v zednářství gnostickém, kde božská Sofia byla ctěna oběma pohlavími, a kde v tradici starodávných svatyň bylo pokračováno, shledáváme kněžky, o mnoho století napřed než se jeden křesťanský doktor obíral závažnou otázkou, má-li žena duši. V zed.·. 30. jsou ženy připuštěny ne sice v areopagy A.·. a A.·. S.·. R.·., ale na schůze androgyní, které oslavují vznešená tajemství Kadoše, prováděna krásným palladickým ritem, jehož ritual byl reformován výtečným zasvěcencem a proslaveným br.·. Albertem Pike-m. Rity adoptivní jsou přečetné, zejména v Evropě a můžeme říci, že v androgyních Zed.·. nalezne klíč k mysteriím svého řádu. Nemluvíme zde o Zed.·. adoptivním br.·. Morisse, o „řádu Hvězdy východní“, jehož tajemství jsou jednoduše daň uvalená na vdovy a dcery zednářů. Jediná věc brání zednářům přijímati ženy ve své řady: jejich tradice, dle které jsou syny starých stavitelů kathedrál.

Ale takový případ nenastává u martinismu, který je jen spekulativní, a který nepochází ze združení skutečných dělníků, ale z do-

ktorů hermetismu a mystiků, jichž věda obsahuje tajemství staré filosofie egyptské.

L. C. de Saint Martin nalezl mezi ženami nejnadšenější žákyně. Nejskvělejší byly paní: z Boecklinů, Franková, z Oberkirchů, z Rosenbergů; hraběnky d'Albany-ova, Potocká, markýzy de Lusignan, de la Croix, de Coislin, vévodkyně z Bourbonu, barónka Thrüdenerová, princezna Würtenberská, pí. maršálová de Noailles atd.*)

Odpovídáme pak na ostatní otázky, že rit škotský jest nejvznešenější a nejvědečtější ze systémů zednářských, jediný, ku kterému se martinista, adept nebo žák důstojně připojiti může. On obsahuje hlavní stupně velikých filosofických škol posledního století, když reorganisace zednářská provedena de Desaguliersem ukázala osamělým Hermetistům, Rose ✠ Croix (členům bratrstva Růže ✠ Kříž) a Kabbalistům nesmírné výhody hierarchie spolupůsobení a vhodného rozdělení vědy zkouškami, legendami, katechismy a četbou. Učení esoterické přijalo pak tvar zednářský a rity se rodily samovolně, pozvolna všude, hlavně ze začátku, ale v Německu a ve Francii. Jedni sdružovali se v N.·. P.·. (les E.·. de la V.·.), jiní zůstali neodvislí, jako Vyvolení Kohenové (Elus cohens) Martines-a de Pasqually-ho a žáci Saint-Martinovi; jiní zašli.

Nejvyšší stupně nejotevřenějšího ze sy-

---

*) Mezi adeptkami Martinesa de Pasqually-ho, jak v jeho dopisech s různými přáteli jsem nalezl, byly: Mis de Lescourt, Luciana de Luzignan, Mis de Legur, Mis de Calvimont, slečna de Chevrier atd.

(Sr. článek, jenž vyjde v příštím čísle: Martines de Pasqually.) *D.*

stémů zed.·. ritus škotský starý a přijatý, zakládají se na nejvznešenějších pojmech, o nichž svrchu byla řeč, a tento ritus stal se pravým střediskem zasvěcení, kde žák může se seznámiti s filosofií Pythagorovou, náboženstvím Gnostiků, tradicí Kabbalistů, učením Hermetistů a s mystickými spekulacemi Theosofů; tyto ideje předkládají se mu v takové formě literární, aby pokud možná největší a nejhlubší dojem v neofytovi zanechaly. Ale tyto rozličné směry a odvětví tajné vědy jsou tak promíchány, že nelze uskutečnit *Ordo ab Chao* v tomto systému, leč by se kdo stal nejvyšším hlavním dohlížitelem 33 . . . anebo Martinistou. Přel. D.

VIRIATO DÍAZ PÉRÈZ.

Několik dat o staré literatuře indické.

H. P. Blavatská praví v úvodu svého nesmrtelného díla *Tajná Věda*, že koncem prvé třetiny tohoto století objevil se zvláštní druh literatury, jejíž povahou byla vyslovena snaha studovat starodávné knihy, mythy a znamení. K tomu připojuje vznešená spisovatelka, že toto interpretační studium nepřineslo žádoucího výsledku následkem zřejmého strannictví některých spisovatelů, a následkem nedůvěry nebo neznalosti, s jakou si počínali druzí. Interpretace orientalistů byly skutečně spojeny s politováníhodnými chybami,

přecházejícími filosofickou a literární sféru. Nicméně bylo toto znovuzrození nanejvýš blahodárné; neboť v krátkém čase utvořily se kathedry řeči nikdy před tím neobrátivší na se pozornost učenců; překládala se stará díla, uvítaná učeným světem a od těch dob neuplynulo ani měsíce, aby se neobjevilo nové dílo více nebo méně souvisící se znalostí Orientu.

Důležitým dílem byla rekonstrukce několika památek, jež nám zbyly z oné starobylé literatury; při tom ovšem zápasilo se s množstvím obtíží, jako jsou na př. ony nemálo důležité obtíže překladu, exegese, časového uspořádání, vybírání děl a j. A k těmto ještě nutno připojit obtíž ze všech nejhorší. Míním zde povahu Inda, vzdorujícího sdílnosti jakýchkoliv dojmů badateli evropskému. Následkem této opatrnosti Orientálů byly posvátné, literární a vědecké knihy Indie bedlivě utajovány před zraky evropskými, a neschází těch, kteří vytýkají tomu, co se u nás považuje za nejlepší z literatury indické, že je je jen *málo zajímavý zlomek její.* Rozhodně tak tvrdí jeden z nejlepších sanskritistů té doby, Ind Saravasti, jenž doslechnuv, že Max Müller popřel moudrost tradicionelní, odpověděl: Kdyby p. Max Müller byl brahmínem, mohl bych ho dovést do jeskyně (*gupta*, krypta) nedaleko Okhee Mathu v Himalaji, kde by poznal, *proč rukopisy přeplutivší moře z Indie do Evropy, jsou pouze zlomky odložených exemplářů našich posvátných kněh.*

Není to jediná narážka vzhledem tajných knihoven a skrytých archivů v Himalaji nebo

v jiných končinách; neboť někteří Orientalisté zmiňují se o prevedických rukopisech, o nichž nemáme na západě nejmenšího tušení. Blavatská dala nám poznat zlomek těch rukopisů, totiž tak zv. Dzyon, který v *Tajné Vědě* cituje.

Po tomto úvodu pochopí se snadno obtíže studia literatury indické, obzvláště, neznáme-li, jak ze všeho patrno, hlavní její díla. Nicméně byly podniknuty mnohé práce s větším nebo menším výsledkem, tak že lze se nadíti, že brzo opře se základ orientalismu o určitá dáta.

Nepatrná a málo důležitá jsou dáta, která nám vzhledem k těmto studiím poskytují literární historikové. Někteří pohlížejí s nevšímavostí na to, co se sděluje národům asijským; jiní dávají se strhnout falešnými proudy a jen velmi málo věnují tomuto předmětu pozornost, jakou zasluhuje. Do této poslední třídy patří učenec Henri Ritter, jenž ve své *Historii staré filosofie* analisuje nejen různé systémy a školy Indie, nýbrž i bohatou literaturu její. Tato literatura vyznačuje se, podle Rittera určitými známkami, podle nichž ji můžeme posuzovati z různých stanovisek, čímž nabýváme rozdělení jejího na periody historické a sice na *1. periodu Ved, 2. periodu velkých epopejí, 3. periodu zdokonalení.* Aneb ještě jasněji: na epochu, v níž byly sebrány vedy; epochu, kterou lze nazvat ithiasickou, v níž se objevují velká básnická díla Ramayana a Mahabaratha, a epochu, v níž literatura roste, vzmáhá se a zdokonaluje pod ochranou milostivého ochránce umění a literatury indické rajaha Vikramaditji.

V literárních archivech indického národa prvním dílem objevivším se badatelům je velký výtvor vedický, kterýž je jednou z nejstarších památek národů asijských, nejvěrněji znázorňující povahu země Buddhovy. Pomník vedický objevuje se v Indii, přivežen tam Arijci, majiteli téhož ještě dříve než přešli Hindukuš. Je bohužel velmi rozšířeným klamem označování Vyasy autorem těchto Ved, kterýž však je jen pouhým sběratelem anebo snad společným názvem více osob.

Toto dílo, jako všechna stěžejná díla historie lidské, je původu pověstí obestřeného. Vedy, Bible, Ramajana, Iliada a zkrátka všechny epopeje archaické doby jeví se nám jakoby existovaly odjakživa, jako díla věčná, jejichž autora kritika lidská nemůže označiti, aby se nezmýlila. Proto hledá se jejich původ v nebi a připisují se *sedmi rishi*, anebo vyplynula z postupného a stálého výkonu a praví se o nich, že jsou snůškou vší činnosti filosoficko-literární jednoho plemene . . . Jisto je, že se toto dílo objevuje v Indii již od nepamětných dob, buď skládající se ze dvou traktátů *Rig-vedy* a *Jadur-vedy*, buď rozmnoženo několika knihami a glossami nejnovějšími ač dávno před Kristem o 1400 let (století XIV.), v době, kdy se ustavil canon vedický.

Všimněme si z hruba toho, jak jsou tyto starobylé traktáty složeny.

Obsahují čtyry velké části, které přes to, že jeví nestejnou povahu děl, nicméně řídí se dle určitého plánu, totiž: *Rig-vedu*, *Yadjur-vedu*, *Lama-vedu* a *Atharvan-vedu*.

(Pokračování.)

Fabre des Essarts

Gnose a rituál katolický.

Stabat mater.

Chceme následující statí zahájiti řadu studií o rozličných hymnách, prosách i sequencích dle rituálu gregoriánského, které se zdaji obsahovati nevyhladitelné upomínky na učení Přesvaté Gnose. Tato pravda neušla duchu tak velikému, jako byl *Proudhon*, jemuž scházelo jen zrnko víry, aby byl našincem. V knize, škoda, právě tak nedopracované, jako „*Myšlénky*“ *Pascal*-ovy, ale hluboké jako ony: — „*Césarisme et Christianisme*“ — znamenitě dokazuje, jak text o slavnosti Trojice posvěcuje učení o *Bythosu*, zakládající myšlenku svou na prvé emanaci jeho bytosti:

Pater ab aevo se videns — Parem sibi gignit natum (otec od vděčnosti se vida stejného sobě zplodil zrozence).

Bythos a *Ennoïa* (myšlénka) spojeni pospolu, pokračuje mistr, *Uterque sese diligens* (navzájem se milujíce) splodili *Pneuma*, ducha: *Parem producit spiritum* (stejného splodili ducha). Pro něho, text o Trojici jest věrný a zevrubný výtah učení *Ofitů*.

Zahajujeme tuto studii se *Stabat mater*, básní čarokrásnou „dílem, jak praví p. *de Gourmont*, sice ruky bolestiplné, ale přece pevné, soudíc dle velevznešených tahů, dle roušky napjaté jako slzami krvavými, v tomto

smutečním hávu, s obrubou zeleného zlata, a ametysty krášlenou."

P. de Gourmont je znamenitý literární kritik a jeho kniha o mystické latině, odkud tyto řádky čerpáme, jest dílem esthety. On ochutnal všechny výtečné delikátnosti toho jazyka tak zvláštního u křesťanských lyriků, tak konejšivého, nebeského, toho jazyka, který pln jest božsky oživujících melodických něžností, jež byly neznámy i Virgilovi, které však rozkošně doplňují hudbu, což neušlo Méhulovi ani Donizettimu.

Gourmontova kniha je plna učených pátrání i zvláštních nálezů, ale spisovatel buď zapomněl nebo naschvál opomenul stránku dogmatickou. Jsou to krásné nádoby, celé ze zářícího zlata, které rukou zbožnou před oči naše klade, ale střeží se je otevřít, abychom pocítili vůně, jež obsahují.

Rádi mu odpouštíme tím spíše, poněvadž jeho dílo bylo podnětem k této práci, v níž se snažíme dokázati, že *Stabat Mater* jest stará gnostická hymna.

Vezměme za text Evangelium a sv. Ambrože a spatříme připomenuto o Panně, že stála vzpřímena u nohou kříže bez pláče: „*Stantem illam lego, flentem non lego.*" A podle všech zpráv autentických zachovávala: „nezvratnou chladnokrevnost."

Avšak prvá strofa *Stabatu* nám předvádí matku plačící:

Stabat mater dolorosa — juxta crucem lacrymosa — Dum pendebat Filius.

To jest *Sofia*, o které se zde jedná, Sofia trpící, zarmoucená nad svým pádem hanebným, nad smělostí svého nemožného snu,

vysýlající své nářky k božskému *Pleromatu*, jak nás *Valentin* poučuje. Toto dítě, ten bledý ukřižovaný, ta bolestná oběť, toť nešťastná Achamoth, Achamoth na pospas vydaná propasti pekel, krutě zbičovaná, umírající, opuštěná.

Vidit suum dulcem natum, — Morientem, desolatum, — Dum emisit spiritum.

Zajisté lze pozorovat, že tu učení Valentinovo zřejmých změn dožilo, ale třeba uvážit, že z tohoto krásného textu nemáme původní verse, jest to jen text očistěný nebo znečistěný, jak kdo chce, zcela rozhodně přídavky katolickými *Jakuba de Todi*. Ostatně nechceme dokázat touto studií, že je *Stabat*, tak jak je, neškodným orthodoxním symbolem, nýbrž pouze harmonickým echem Gnose.

Kdyby však někomu záleželo na tom, jakým způsobem dostali se latinští hymnografové k významu: *Panna plačící*: *Virgo lacrymosa*, musil by se obrátit k liturgii řecké, neboť tato liturgie vznikla na těchže místech, kde i Gnose měla svou kolébku: Ἔλεγεν ἡ Πάναγια κλαί ουσαω (plačící), pravil mluvě o Panně, Josef, řecký mnich z cyklu basiliánského. A ze svaté fraseologie křesťanů alexandrijských přenešena myšlénka gnostická až do srdce orthodoxie římské. Zkoumejme však dále, jak text Stabatu trvá na slzách panenských, o nichž žádný evangelista se nezmiňuje:

Fac ut tecum lugeam . . . — Fac me tecum flere . . . — Te libenter sociare — In planctu desidero . . . — Fac me tecum plangere . . .

Zdaliž všechny tyto významy neřadí se podivuhodně po bok úchvatné malbě, kterou

Valentin a Šimon nám líčí vřelé slzy padlé Sofie?

A co se dotýče kříže, který Sofia, totiž Panna, pláčem omývá, a u něhož věřící chce setrvati:

Juxta crucem tecum stare. není-liž to božské Pleroma, jehož Tau (T) jest skvělým znakem?

Avšak zbožnému gnostikovi nestačí, aby jen devotně shromažďoval čisté paprsky z Pleromatu vyzařující. Jest třeba, aby se jimi kochal a jimi duši svou opájel: *Cruce hac inebriari!* znamenitý to výraz, vykládáme-li jej ve smyslu esoterickém, který však stane se pouhou bizarrní hyperbolou, jedná-li se jen o nástroj k mučení, na nějž by [illegible] sladký Ježíš essenský. A jako na potvrzenou přidává text: *Fac me Cruce custodiri!* vřelé zvolání, kterým věrný se staví pod ochranu mystického toho znaku.

Všimněme si dále, že jméno *Maria* ani jednou není proneseno ve dvaceti strofách, z nichž látka Stabatu se skládá. Slovo *Mater* (Matka) oproti tomu vrací ze šestkráte, a slovo *Virgo* (Panna) dvakráte jest uvedeno.

Mater, *Virgo*, toť jsou označení dokonale se hodící na Sofii. *Mater*, poněvadž z ní počátek svůj vzala nešťastná *Achamoth*. *Virgo*, poněvadž sama jedině se svou touhou splodila *Achamothu*.

Konečně čím déle čtu *Stabat*, tím více se mi zdá podobati oněm antickým sochám, které umění křesťanské snažilo se přeměniti ve svaté a světice z Ráje. Zříš v rukách jejich třpytiti se symboly nové víry; dali jim kol

čela zář mystickou; postavili je nad oltáře, kde tkví monogram Spasitelův, ale původní myšlénka, idea pohanského sochaře, zračí se v blažené kráse torsa, v božských rysech obličeje. Co bronz takový vykládá, nezmizí, leč v peci slévačově, co mramor zpívá, nebude zničeno dříve, dokud se vše nerozpadne v prach.

Přednosť Asie. V Evropě zářila poesie epická, Asie vynikala poesií prorockou. Zdaž není Asie kolebkou lidstva i všech velkých událostí, které se dotýkají jeho duševních dějin? Zdaž se tam nenarodila všechna slavná náboženství, která vliv veliký měla na vesmír? Tam ve slohu obrazů smělých a allegorií pittoreskních zříme rozumem vynalezeny největší pravdy! A ty Evropo, dovedla's jen sbírati plody těchto plodných stromů; a nemohouc se honositi předností inspirace, obmezila jsi se na vypravování. Jsi jen odlesk paprsků, jež zářily v Asii. Staří básníci asijští jednali, básníci evropští spokojili se líčením. *Z knihy St. Martina „Člověk touhy“.*

Mezinárodní kongress spiritualistů uskuteční se 19.—24. června t. r. v Londýně v síních James Hallu (Regend Street). Redaktorové listů a přátelé psychických věd žádají se o účastenství a propagování kongressu. Bližší podrobnosti sdělí spolek *London Spiritualist Alliance Ltd.* 110 St. Martin Lane London W. C.

Elifas Levi.

Magnetism.*)

Magnetism jest síla analogická síle magnetu; jest skryta v celé přírodě.

Její značky jsou: přitažlivost, odpudivost a rovnovážná polarisace.

Věda potvrzuje zjevy magnetismu astrálního i magnetismu minerálního. Magnetism živočišný se projevuje každodenně skutky, které věda s nedůvěrou pozoruje, ale kterých nemůže nikdy popříti, ačkoliv zcela rozumně čeká, až se provede důkaz analitický nepopíratelnou synthesou.

Víme, že magnetism vzbuzený magnetismem živočišným má za účinek zvláštní spánek, za jehož trvání duše magnetisovaného upadá pod vliv magnetisujícího tak, že zdá se, že osoba uspaná nechává *svůj* život v nečinnosti, jedině proto, aby projevovala život všeobecný. Ona odráží myšlénky druhých lidí, vidí jinak než svýma očima, je všude, aniž má ponětí o prostoru, pronikavě zírá na barvy jako na tvary, potlačuje nebo spojuje období časová, mluví o budoucnu jako o minulém a o minulém jako o budoucím, vykládá magnetisérovi jeho vlastní myšlénky až k tajným výčitkám svědomí, vyvolává v jeho paměti osoby, na které on myslí a

*) Tato stať vyňata jest z pozůstalého spisu mistra Elifáse Levi-ho (abbéa Constanta): Le Grand Arcane ou l'occultisme dévoilé, jejž nalezl p. Lucian Manchelem, díky nevyčerpatelné laskavosti p. barona Spedalieri-ho.

popisuje je co možná nejurčitěji, aniž je somnambul aneb somnambula kdy viděli, mluví vědecky s učencem, básnicky s básníkem, odhaluje choroby a uhaduje léky, dává často moudré rady, trpí s trpícím a vyráží často bolestný výkřik oznamujíc vám bědy budoucí.

Jsou to zjevy zvláštní, ale nedají se popříti a nutně nás přivádí k závěru, že jest jeden život společný všem duším, aneb aspoň jakýsi společný reflektor všech myslí a všech pamětí, kde můžeme viděti jeden druhého jako v davu, který kráčí před zrcadlem. Tento reflektor, toť odické světlo barona Reichembacha, toť astrální světlo, toť veliký činitel života zvaný *od*, *ob* a *aur* Hebreův. Magnetism řízený vůlí magnetiséra jest *od*, passivní somnambulism *ob*: věštkyně (pythonistky) starověku byly somnambulky spité passivním světlem astrálním. Toto světlo v našich svatých knihách sluje *duch Pythonův*, poněvadž v mythologii řecké had Python jest jeho allegorickým obrazem.

Jest též představován ve své dvojí činnosti hady kaducea (Hermovo žezlo); had na pravici je *od*, had na levici *ob* a uprostřed na vrcholku hole září zlatá koule, představující *aur*, neboli světlo v rovnováze.

Od představuje život svobodně a volně řízený, *ob* život osudu podrobený. A proto řekl zákonodárce hebrejský: Běda těm, kteří věští ob-em, neboť vyvolávají osud, což jest úkladem proti prozřetelnosti božské a proti svobodě lidské.

Jest zajisté velký rozdíl mezi hadem Pythonem, který se válel v bahnu potopy a

kterého probodlo slunce svými paprsky, a hadem vinoucím se kol hole Aeskulapovy, rovněž mezi hadem — svůdcem z Edenu a měděným hadem, jenž hojil nemocné v poušti. Tito dva hadi položení proti sobě představují vskutku síly si odporující, opačné, které může člověk sdružiti, ale které nemohou a nesmí nikdy splynouti. Hermovo žezlo, oddělujíc je, protivy ty srovnává a jaksi sjednocuje a toť, očím pronikajícím vědu, harmonie jako výsledek analogie protiv.

Nutnost a svoboda jsou dva veliké životní zákony a jeden bez druhého nemůže být, neb jest jeden odvislým od druhého.

Nutnost bez svobody byla by osudnou, jako svoboda zbavená nutné úzdy, stala by se nesmyslnou. Právo bez povinnosti, toť šílenství. Povinnost bez práva, toť otroctví.

Veškeré tajemství magnetismu záleží v tomhle: ovládati osudnost *obu* intelligencí a mocností *odu*, aby dosáhnuta býti mohla rovnováha *auru*.

Když magnetisér, jenž je v špatné rovnováze a podroben osudu svými vášněmi, jej mučícími, chce položiti činnost svou na světlo osudné, podoben jest člověku, jenž maje oči zavázané a jeda na slepém koni, žene ho ostruhami do středu lesa plného roklin a propastí.

ČASOPISY. *L'Hyperchimie* zahájila anketu „Populární hermetismus“ (popularisování vět okkultních k příštímu kongressu humanity r. 1900). Úsudky většiny předních okkultistů přejí sice této myšlénce, vyznívají však skepticky, předpovídajíce nezdar, kdežto někteří hájí aristokratičnost a posvátnost tajných nauk. — *L'Humanité Intégrale* uveřejnila (v č. 9.) článek pí. Eug. Potonié Pierre-ové, horlivé bojovnice za práva žen, navrhující k docílení harmonie lidstva, k níž moderní pokrok směřuje, zřízení „mezinárodních šiků intellektuelní harmonie“ s účelem sbírat ideje pokrokové v umění a vědách, v poznání a zkušenostech lidských, propagovat je a napomáhat takto k odstranění nenávisti mezi raçami, třídami a pohlavím; doktrinářství a rivalita ctižádosti budiž jich vzdálena. Mezi příznivci této myšlénky čteme jména: Magalaes Lima, Amo, Jounet, Fabre des Essarts a j. — Lednový svazek t. r. *Mercure de France* přináší novou řadu „Nouveaux masques“ Remy de Gourmonta s Vallotonovými portréty pp. A. Valletta, Max Elskampa, Henri Mazela, Marcela Schwoba, začátek románu Hugues Rebella »La Femme qui a connu l'empereur«. V bohatém měsíčním přehledu literárního života ve všech jeho směrech referuje p. Jacques Brieu o okkult. publikacích a Jean Rowalski o literatuře české (II. čl.) a sice o časopisech Naše Doba, Volné Směry, Rozhledy a Česká Revue, obšírněji zmiňuje se o knihách pp. K. Legera, Milana Fučíka a J. Vrchlického. - - Nejlepší franc. revue pro vědy hermetické *L'Initiation* (o zvláštním 1. svazku zmíněno v 10 č. Sborníku) přináší v 2. sv. článek

katolíka p. Dr. Roziera „Katastrofy a oběti", kde hlavně vykládá senzační požár bazaru v Paříži; legendu života sv. Kateřiny Podivuhodné od Tomáše Kantimpréa (v překladě Dr. Roziera); článek Guymiotův „Ideje kosmické" a J. Strady „Láska a Vášně" (oba články přineseme příště přeložené a vyložené); v 3. sv. referují pp. Papus, Tiffereau a Guymiot o umělém zlatu, zejména o pracích Dr. Emmense a inž. Clavenada, kterým se podařilo umělé zlato vytvořit a tím zásady alchemistů potvrdit; mimo to je tu článek Saturninův »Proroctví Prémolovo« a j.

Fakulty věd hermetických. *V Paříži.* Přednáší pp. *Papus* o vědě okkultní, *Basset* o dějinách tradice, *Rosabis* o chirormancii, *Sédir* o hebrejštině a hermetismu. Ve středu a ve čtvrtek návštěvníci přednášek, kteří jsou zároveň S∴ J∴ navštěvují lože *Hermanubis a Sfinx* (do lože Hermanubis mají přístup i dámy). Zápis a kurs 10 fr.; místnosti v rue de Savoie 4. Přednášky začínají v 1/29 hod. večer. — *V Buenos Aires.* Přednáší se hlavní zásady okkultismu; základy a původ historický kabbaly; okkultism praktický (pláň astrální nižší); okkult. therapeutika; magnetism transcendentální; historie zednářství; hebrejština; o bylinách léčivých užívaných v Jižní Americe a j.

Biskupství gnostické pro Rak. - Uhersko vydalo právě *Ritual pro věřící* ve všech v říši obvyklých jazycích.

Redakci došlé knihy. *Lehrbuch der El. Homöopathie Dr. A. Hewsera* z Brooklynu. (Nákladem V. Friedricha v Lipsku, cena 12 M.) Je to vědecká práce prvého řádu o léčební methodě hr. Matteiho, obsahující vedle biografie Matteiho a historického překladu jeho objevu důkladný rozbor zásad této léčebné nauky podaný způsobem přehledným a poutavým, nutícím k přemýšlení nejen lékaře prostého předsudků, nýbrž i intelligentního laika. V druhé části je vylíčeno praktické použití nauky při různých nemocech. — *Henri Rainaldy Delcros.* Roman (Paris Société libre d'édition. Cena 3 fr. 50.) Autor upozornivší již na se románem La Pature, trpkých revoltních obrázků socialní bídy, zahajuje touto knihou cyklus »Dnešní zlo«. Líčí v ní typ vyděděného altruisty a utopisty trpícího prosoučasné poměry a pro vše a připisuje ji všem, »kteří trpí, milují a věří v lepší budoucnost a v příští spravedlnosti a všeobecné lásky«. — *E. de Laveley: Vláda v demokracii* seš. 4, 5 a 6 po 24 kr. (nákl. Rezhledů, Kr. Vinohrady, Korunní tř. 20). — *Z cest E. St. Vráze* seš. 3—10 po 30 kr. (nakl. Bursík & Kohout. Praha Václ. náměstí 24.) — *Modlitby.* Album 30 obrazů sochaře Bílka (nakl. Nového Života, Nový Jičín, Morava). Cena 5 zl. poštou 6 zl. Jednotlivé listy, hodící se do rámu, po 1 až 1·50 zl.

† **Stanislas markýz de Guaita**, přední okkult. spisovatel, zemřel 19. prosince na zámku Alteville. Jeho životopis přineseme v příštím čísle.

Provolání k sjezdu lidskosti v Paříži r. 1900.

Účel sjezdu lidskosti je tento:

Bude povznešen nad všechny sekty, nebude ani materialistický ani spiritualistický, nýbrž především lidský, jednotný. Všechna mínění budou na něm pronášena volně v duchu lásky, která všechny pojímati má.

Před všeobecnou pochodní lásky, kterou r. 1900 zapálit chceme, mají všechny umělé systémy pohasnout, záští všech zkrotnout.

Vznešené slovo Kristovo nás vedlo: *Oni všichni jedno býti mají.* Ono bude zářit na cimbuří chrámu, který postavíme.

Zveme všechny, kteří dobro milují, ze všech stran, sekt a mínění, aby se za světové výstavy r. 1900 v bratrský sjezd spojili se společným přáním míru a všeobecné lásky.

Zveme naše bratry ze všech končin světa, Jndy, Australce, Číňany, Peršany, Buddhisty, Mohamedány, Israelity, Evropany, Amerikány, Němce, Rusy, Katolíky, Protestanty a p.

Vidíme je všechny v stejném světle; jsou všichni solidární, všichni drahocennými údy *lidstva.* Nikdo není vyloučen z našich srdcí. Oh! kdo pochopí tento zázrak, tuto nejvznešenější skutečnost!

Nebude nikdy míru, radosti, štěstí na zemi, nikdy sociální spravedlnosti, nikdy jistoty, nikdy pravé osvěty, dokud lidé odděleni a nepřátelští si budou, dokud pohříženi budou v blátě umrtvující sobeckosti, vražedné lži a zločinného nesváru.

Zveme do říše Harmonie, kde jeden pro všechny, všichni pro jednoho budou žíti.

Ze všech končin přibylí budou moci volně přednést svá přání po bratrské lásce a prostředky k dosažení jejímu. Budou po řadě mít právo, aby byli vyslyšeni v úctě a bez odporování.

Hlubší jednota všech lidských srdcí, netají-li se ona ve všech jazycích světa? Oddělující příkopy budou pak mělčí, hory nižší.

Sjezd budiž slavnostní předehrou a přípravou velké lidské rodiny, až tato jednou svou jednotnost si uvědomí. Síly Věčné Lásky přispějí jistě tomuto dojemnému a krásnému sjezdu lidskosti.

Ano, ohlašujeme novou éru. Je nás prozatím málo. Avšak co na tom? Víra přenáší kopce. A tuto víru máme. Cítíme, že krásou zápasu, leskem ideálu, k němuž čelíme, se síly naše zmnohonásobí. Srdce jistě nezůstanou k našemu vytrvalému volání zatvrzelé.

Pronášíme dnes vážné provolání ve jménu lidskosti ke všem spolubratřím, ke všem stranám, ke všem lidem. Prosíme je o spolučinnost všechny, kteří cítí pravé sympathie s tímto sjezdem. Všechny přihlášky a rady přijímá a zprávy sděluje Amo (p. Vitte, Paříž 47 rue Gay-Lussac 47).

Viriato Díaz Pérèz

Několik dát o staré literatuře indické.

(Dokončení)

Nejdůležitější z nich je bez odporu *Rig-Veda* nebo kniha hymnů, utvořena sbírkou 1017 neb 1028 „suter“ neb hymnů, které tvoří 10.580 veršů. Lze toto dílo považovat za zřídlo literatury sankritské. — Blavatská praví *v Tajné Vědě*, zmiňujíc se o oné, že božští učitelové pátého pokolení odevzdali tomuto onu knihu před milionem let. To liší se velmi od názorů některých orientalistů i od náhledu Max Müllera, jenž vidí v Rig-vedě „nejprostější a nejprimitivnější fázi lidstva“ atd. Na štěstí orientalské, kteříž studovali Vedy tak jako Max Müller, avšak mnohem nestranněji jeho, našli v nich něco, co nebylo „prostou fází“ slavného badatele. Angličan Barth na příklad praví ve svých „Náboženstvích Indie“ : ani v řeči ani v myšlénce Rig-vedy, nebyl jsem s to nalézt onu přirozenou a primitivní prostotu ; poesie naopak zdá se mi nanejvýš zjemnělá a její fraseologie spíše vlastní malému kroužku zasvěcenců atd.

Nuže dobře ; aby bylo lze posoudit, jedná-li Barth správně, zveličuje literárně filosofický význam Rig-vedy, podáváme zde část zpěvů, která může nám posloužit příkladem. Popisujíť se v ní pokud možná nejlépe okamžiky spleteného a chaotického klidu předcházejícího stvoření : . . „Něco, ni nic nebylo, ni

*

zářící oblohy, ni dole ni nahoře nepnula se obrovská klenba nebí. Co krylo vše? Co je pojímalo? Kde bylo, co je skrývalo? Byly to vody tůní nezměrných? — Nebylo tam smrti; ni nic nesmrtelného. Nebylo hranic mezi nocí a dnem; dech *jediného Jednoho* dýchal sám sebou. V té době nebylo nic leč *To*. Temnoty vládly, vše trvalo zastřeno hlubokým temnem v okeánu bez světla. *Símě*, které nicméně bylo skořápkou skryto, je protrhlo, prasklo a z ohnivého žáru příroda tryskla . . . Kdo ví, odkud to velké stvoření trysklo. Onen, z něhož veškeré nesmírné stvoření vzniklo, ví, že jeho vůle tvořila neb byla umlklá, nejvznešenější ten Vědoucí, jenž v nebi nejvyšším žije. On to ví; neb snad ani On sám to neví. (Hymnus 129. kn. X.)

V této formě (a stačí tento malý příklad) zpívá o stvoření vznešený hymnus, pravý vzor literárního vkusu.

Vkus tak opravdově orientalní, charakterisující v celku Rig-vedu, nebyl zaslouženě oceněn některými kritiky, kteříž mu buď nerozuměli, aneb ho nepovažovali za přiměřený dílu, které klasifikovali rozhodně jako literární. V téže Rig-vedě čteme:

> Bytí a Nebytí existují v nejvyšších nebích
> v místě narození Dakshy; v klínu Aditi;
> . . . .
> Daksha zrodil se z Aditi; Aditi z Dakshy atd.
>
> *(Kn. I., hymnus Marut.)*

Což se Max Müllerovi nezná ničím jiným leč „trochu theogonií třebas plnou protiv“, kdežto pro jiné orientalisty, kteříž stlumočili pravý význam vlastních jmén, bylo to jedním z četných symbolů (jimž Indové tolik isou

nakloněni), obsahujícím jednu z typických ideí víry této země, vzhledem *k evoluci* . . . a k jejím mysteriesním postupům.

Nemenší důležitosti, ač poněkud pozdější, je druhé rozdělení Ved, známé pode jménem Jadjur-veda. Je to jakýsi ritual obsahující několik formulí pro recitování modliteb. Také jsou v ní obsažena náboženská pojednání a mají prý zde býti vyloženy některé theologické důměnky. Její pozdější doba vzhledem k Rig-vedě způsobila, že někteří kritikové se domnívali, že byla sepsána jezuitou Robertem de los Nobili r. 1600 (!). Ovšem Saint-Croix označuje, třebas ji nepovažuje za tak starou, jakou skutečně je, datum jejího vzniku o mnoho století dříve než se jezuité objevili.

Sama-veda je třetí část děl vedických. Utvořena je z hymnů a vzývání, jak se zdá, složených k vůli zpěvu a recitování. Podle některých orientalistů jsou prý ona vzývání vybrána z Rig a Jadjur-vedy a následovně pozdější těchto.

Čtvrté rozdělení Ved je Atharvan-veda nebo Veda liturgií, ritů, formulí *mantrických* atd. Je to nehledíc na zřejmou její pozdější dobu, nejpamětihodnější část Ved pro nesmírné množství látky, o níž pojednává a především pro důležitost, že pro určitou třídu myslitelů obsahují dodatky a poznámky zvané *Mantra a Brahmana.*

Mantra není nic jiného než okkultistická formulka; spojení slabik uspořádaných v příhodných kadencích a tak rozložených, že vyslovování jich povznáší ducha k zvláštním účinům, vždy mystickým. Takto, jsou-li hymny

vedické pronášeny tak, jak naznačuje postup mantrický, přeměňují se jejich verše v Síly. Toto vše, je samozřejmo, neuznává oficielní kritika evropská, mimo řídké výjimky, jež snad v nich viděly něco zasluhujícího důkladnějšího studia. *Brahmana* je rovněž část těchto gloss doprovázejících a tvořících Atharvan-vedu ; jsou jako scholastické traktáty hymnů vedických. Studovali je v Indii s mnohých stanovisek, buď s úmyslem je objasnit, buď s úmyslem v nich pokračovat ; tedy něco podobného, co se stalo s biblí u Hebreů. Byly totiž vysvětlovány, glossovány atd., v různých dobách a různými autory a brahmany, tvoří proto část zajisté velmi důležitou prací toho druhu.

Přes četné poznámky, vysvětlivky a glossy zůstala velká část myšlének Ved bezmála nepoznána : z velké části též proto, že tyto komentáře jsou tak temné jako text a potřebují rovněž vysvětlení. *Upanishad* a brahmany neozářily je. A co je tím vinno? Zajisté to, co naznačila velká mistryně H. P. Blavatská ; totiž, že Upanishadám a brahmanám je potřebí klíče, *jehož nebylo nalezeno*. Stále se tedy klopýtá v těchto předmětech o tutéž nejasnost a tytyž pochyby.

Nyní třeba připojit, že k pochopení, třebas povrchnímu, Ved je především nutno, listovat v podobných komentářích a snadno se popochopí obtíže, které vyvolává jich studium. Jen máloktery vyvolený překoná takovou obtíž, jak se to podařilo učenému Indovi Sankarakariovi, jehož dobrá pověst z veliké části byla zasloužena jeho svědomitými pracemi ve vysvětlování Upanishad.

Je osm těchto spisů: alespoň těch, které mají největší význam v literatuře vedické a bez sporu byly nejméně studovány na západě vzdor nesčetným krásám čistě uměleckým, jež v sobě obsahují, nehledě na zřejmou důležitost doktrin pro jednotlivé druhy poznání. Existuje velký počet jich, ačkoliv ze stopadesáti známých Upanishad jen asi osmnáct může kritika přijati jako staré s nepochybnou autentičností; všechny ostatní byly zfalšovány a mystifikovány později. Datují se, jak se zdá, z 6. stol. před Kr. a může se o nich říci, podle výroku Blavatské, že je to vedická kabbala. A skutečně: jako kabbala vysvětluje a studuje vnitřní smysl slova tradice hebrejské a exoterický význam Bible, Upanishad vysvětlují smysl mystický Ved a velkého počtu jejich součástí.

Našel jsem citovány nejčastěji následující Upanishady: Taittiriyaka, Amrita, Kaly-santharana, Nrisumha, Rama, Gopada, Subala, Mundakya, Aitareya, Anygita a j.

V literatuře vedické jsou ještě jiná díla téže třídy známá pode jménem *Purana a Upa-purana*. Osmnáct cituje se jich v literárních kolekcích indických, v nichž lze nalézti po způsobu encyclopedií, legend, popisů mythologických, překrásných apologií, historických vypravování a zázračných kronik (základu to symbolismu a podivných alegorií) vše, co má vztah k teogonii, stvoření, obnovování světů, genealogii bohů, historii *Manú* nebo vrchních *Manvantary* a jiným předmětům toho druhu. Starobylost těchto kněh, ač není taková jako Ved, vztahuje se zajisté v některých případech až ku

XVI. století před Kr. Našel jsem citovány následující purany: Vishnu, Bhagavad, Linga, Matsya a j.

Konče musím říci, že starodávnost Ved, tolik projednávána některými autory, je podle Cantua 1.300 letá, ačkoliv Goerres, Don. Creutzer a Holwel zvýšují ji na 1.400 let.

Jsou četné překlady jich. Uvádíme zde nejznámější: Longloisův (1848); Max Müllerův (1849); Wilsonův (1850); Saint et Hilairův (1854) a různé jiné, které nedávno vydal *Spolek theosofických publikací* v Kalkuttě vedením učenců indických.

Až dosud pojednával jsem o literatuře indické v její počátcích, v její první periodě epochy vedické; též jsem se ovšem zmínil o Upanishadách, Purana a j. traktátech toho druhu všech pozdějších než Vedy, z nichž vznikly a byly k nim tak připojeny, že se mi zdálo vhodnějším zařadit je do této první periody roztřídění Ritterova, nežli do jiné velkých básní nebo do třetí.

Kdyby se probrala epocha, v níž se rozvíjejí velké epopeje *Ramayana* a *Maha-Caratha*, poznalo by se, že odlišná povaha této epochy má velmi malý vztah k zatemněnému a gigantskému průběhu času, v němž se objevily Vedy a jejich glossy. Tato poslední je perioda archaické metafysiky, starodávného mysticismu; onano je epochou literárního symbolismu a velikých a vznešených alegorií.

Ze »Sofia« r. 1897.

Učení Kabbaly o člověku.

Dle Papuse, Franka, Guaity a j.

Dle učení magie složen je člověk ze tří základních živlů: *Duše* (element spirituálný), *Těla* (element materialný) a *Perispritu* aneb *Prostředníka* (element fluidický); je stvoření boží, jako On, trojí a jeden, správně utvořené k Jeho podobě a Jeho obrazu.

Toto trojí hlavní rozdělení jest ovšem schopno dalšího dělení. Tak se dojde k Sedmi Principům, jimž učí tradiční škola Východu.

Kabbala pak orthodoxní čítá tři elementy velejemné:

Nefeš, prostředník plastický, či tělo astrální,
Ruach, duše ženská nebo vášnivá,
Nešamah, Duch mužský neb čistý.

Tělo, praví kabbalistická kniha *Zohar*, jest oděvem **Nefeše**, Nefeš oděvem **Ruachu** a Ruach oděvem **Nešamahu**.

Z toho by se snad soudilo, že kabbalisté rozeznávají 4 základní elementy člověka?

Nikoliv; neboť Nefeš, dle náhledu pozemského, je jen *spojením*, prostředníkem, na kterého nutno hleděti jako na animalní vitalitu těla fysického anebo jako na plastický nástroj duše vášnivé (Ruachu). Nefeš nemá neodvislé absolutní existence, můžeme jej posuzovati jen relativně ze vztahů k tělu, jímž hýbe, nebo k duši, kterou jest pohybován.

Pravou prostřednicí mezi tělem a duchem čistým je *duše* vášnivá, náruživá, již sluší lišiti od *ducha* čistého neboli duše duchovní.

Duše vášnivá jest věrnou anebo nevěrnou snoubenkou ducha čistého, který ji obdaří nesmrtelností, spojiv se s ní, neb jest donucena ztratit svou personalitu v duši všeobecné kollektivní, jestliže duch sám stoupá k božskému zřídlu.

První církevní otcové, i autorové Starého Zákona rozlišovali Duši a Ducha, moderní theologové je však spojují v jedno. Isaiaš nechává mluviti Jehovu:

„Duchové vyšli z lůna mého a já vytvořil duše."

Sluší tedy rozeznávati dle Kabbaly:

tělo, jehož vitalitou jest *Nefeš* —

duši, jejíž substancí jest *Ruach* —

ducha, jehož výrazem lidským jest *Nešamah.*

Pozorujeme tudíž v člověku, zdánlivě tvořícím, jednotu, tři principy, z nichž jeden, tělo fysické, jest viditelný. Tyto tři principy dle nauky *okkultistů* (hermetistů) jsou: tělo fysické — tělo astrální (plastický prostředník) — duch.

Tělo fysické složeno jest z buněk hmotných, které jsou původu pozemského, a také by se hned k němu navrátily, kdyby nebyly udržovány tělem astrálním v naprosté jednotě, a kdyby tělo astrální nevedlo jich vzrůst a jich rozličné přeměny.

Duch, essence to nesmrtelná, pocházející ze světa prozřetelnosti neboli světa božského, vrátil by se k svému původu ihned, ale jest udržován tělem astrálním v těle fysickém, a tělo astrálné dodává sílu nervovou nutnou, by jednak duch byl ve styku se svým tělem fysickým, jednak se světem zevnějším.

Tělo astrálné jest to, co studují moderní fysiologové pod jménem *Neznámého*. I oni uznávají trojici:

Tělo — Život — Vůli.

Zkoumejme však dále trojici kabbalistů, uznávajících tři podstatné elementy:

Element nižší (Nefeš), který není tělo hmotné, ale princip ustanovující formu materialnou, poněvadž dle učení kabbalistů podstatně hmota neexistovala, ale hmota byla jako přídavek stvořena nejposléze ze všech bytostí, následkem pádu adamského (v esoterickém smyslu). Jakub Boehme a jeho žák markýz St. Martin tuto ideu dostatečně odhalili.

Element vyšší (Nešamah), jiskru božskou, duši idealistů, ducha okkultistů. Tyto dva elementy, jak jsme řekli, mají se k sobě jako olej a voda. Jsou podstaty zúplna odlišné, a nikdy by nemohly vstoupiti spolu ve spojení, kdyby nebylo třetího principu je spojujícího, totiž:

Třetího elementu, prostředníka mezi oběma (Ruach). Toť život učenců, duch filosofů, duše okkultistů.

Nefeš, Ruach, Nešamah jsou poslední mezníky, kam můžeme dospět analysou, ale jak již řečeno, každý z nich je složen z několika částí. Tyto tři elementy se synthetisují v jednotu bytosti, což lze si představiti kruhem, v němž jsou 3 body.

Načrtnuv nauku Kabbalistů o složení člověka chci stručně přikročiti k otázce, odkud člověk přišel a kam se odebírá, též dle učení Kabbaly.

Člověk vyšel od Boha a k němu se vrací. Zde musíme se opět přidržeti 3 hlavních fásí této evoluce: bodu odchodu — bodu příchodu a toho, co se děje mezi odchodem a příchodem.

1. *Odchod* — Kabbala vykládá učení o emanaci (vyplynutí). Člověk vyšel prvotně z Boha ve stavu ducha čistého. K obrazu božímu utvořen v Síle a Rozumu (Chocmah a Binah), totiž jinak řečeno v Kladném a Záporném, utvořen jest mužským i ženským, AdamemEvou, tvoře z počátku bytost pouze jedinou. Teprvé vlivem pádu dva zjevy se objevily:

Rozdělení bytosti jediné AdamaEvy v řadu bytostí androgyních (mužoženských) Adamů-Ev.

Materialisace (Zhmotnění) a podělení každé z těchto bytostí androgyní ve dvě bytosti hmotné, ve dvě odlišná pohlaví, muže a ženu. Toť stav pozemský!

Jest nutno též poznamenati, podobně jako nás poučuje Tarot, že každý muž a každá žena chovají v sobě obraz své primitivní jednoty.

Mozek je Adam, srdce Eva v každém z nás.

2. *Přechod z odchodu v příchod.* Člověk zhmotnělý, podrobený vlivu vášní, má *volně* a *svobodně* nalézti svůj stav původní; má si znovu utvořiti svou ztracenou nesmrtelnost.

Proto se stělesňuje tolikrát, až se vykoupí silou všeobecnou, všemocnou nade vším: *Láskou.*

Kabbala dle způsobu vědeckých středisek indických, kde také naše hnutí novobudhi-

stické vzniklo, učí tak o reinkarnaci a následovně o preexistenci, ale liší se daleko od nauk indických theosofů o prostředku vykoupení. Uvedu zde náhled p. F. Ch. Barleta: . . . Řekl bych, že *nauky Hindů* zdají se mi pravdivějšími z hlediska *metafysického*, abstraktního, *nauky křesťanské* z hlediska *moralního*, sentimentálního, konkretního: Kristianism, Zohar, Kabbala v jejich podivuhodném symbolismu mají mnoho nejistoty, prázdna ve filosofickém smyslu (n. p. tvrdí, že pád jest pramenem zla, ale neurčují jedno ani druhé).

Ale tento pantheism indický, který jest buď materialistický ve škole jihu, nebo idealistický ve škole severu, dospěl k zanedbávání, opovrhování a odmítání všeho citu, zejména *lásky* s celou nesmírnou branou mystickou, okkultní. Jedna škola mluví jen o intelligenci, druhá o duši.

A nikdo nemůže dospěti k úplnému osvojení učení theosofického, dokud si nevyloží symbolism jednoho systému metafysikou systému druhého. Jedině tehdy oba poly jsouce dotknuty jeden druhým ozáří světlem božského světa velké bohatství symbolických výrazů, jedině schopných ukázati člověku záchvěvy absolutního života."

3. *Příchod.* Člověk má tedy si utvořiti primitivní androgynát, aby objímal v sobě syntheticky první bytost pocházející z rozdělení velikého AdamaEvy.

Tyto bytosti androgyní znovuutvořené mají se zesynthetisovati mezi sebou, až se stotožní se svým prapočátkem: Bohem. Kabbala drží se jako učení Indů theorie o involuci a evo-

luci a konečném navrácení v Nirvánu. V Kabbale stojí: „Mezi rozličnými stupni existence (které se též nazývají sedmi tabernakuly) jest jeden označen názvem „svatý svatých“, kde všechny duše se spojí s duší nejvyšší a doplní se navzájem jedna druhou. Tam vše dosáhne jednoty a dokonalosti a splyne s myšlénkou, která naplňuje a objímá celý vesmír; ale hloubka této myšlénky, světlo v ní se skrývající nemůže býti nikdy pochopeno, ani poznáno, nýbrž jen myšlenku z něho emanující lze pochopiti. V tomto stavu se stvoření nemůže více rozlišovati od stvořitele; táž myšlenka je oba osvěcuje, táž vůle je oživuje; duše právě tak jako Bůh vládne Vesmíru, a jak ona vládne, Bůh provádí.“

Zkrátka, všechny tyto nauky metafysické o pádu a vykoupení dají se shrnouti ve tři zásady:

Jednota,

Odchod z Jednoty,

Návrat k Jednotě. *D.*

Egyptské názvy sedmi částí člověka, o nichž učí Kabbala, jsou tyto: *Chat*, tělo hmotné; *Anch*, síla životní; *Ka*, tělo astrální; *Hati*, duše živočišná; *Bai*, duše rozumová; *Cheybi*, duše spirituelní; *Kou*, duch božský odpovídající řeckým názvům: *daimones*, *éroes psychai*, *áchrantoi*.

❀

V nauce egyptské bylo učeno o člověku, že je si vědom pouze duše živočišné a rozumové zv. *hati* a *bai*. Vznešenější část jeho bytosti, duše spirituelní a duch božský *cheybi* a *kou* existují v něm ve stavu neuvědoměného semene a rozvijí se teprv po tomto životě, když se člověk sám stane *Osirisem*.

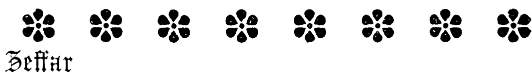
Nosíš v sobě vznešeného přítele, kterého neznáš. Neboť Bůh sídlí v nitru každého člověka, ale málokteří umějí ho najít. Člověk, jenž obětuje svá přání a svá díla Bytosti, z níž vznikají počátky všech věcí a kterou vesmír byl utvořen, nabývá tímto obětováním dokonalosti. Neb ten, jenž nalézá v sobě své štěstí, svou radost, a v sobě též své světlo, je za jedno s Bohem. Neboť věz, že duše, která našla Boha, je sproštěna znovuzrození a smrti, stáří a bolesti a že pije vodu nesmrtelnosti. *Baghavadgita.*

Pravou magii zná již velmi málo lidí . . . Jest ona nyní údělem čistých, v klidu žijících duší.

Všude musí mag státi ve středu t. j. v jednotě, pramenu všech sil: pak působí sám jako síla na vše, co je mimo něho. Jeho síla sahá potom od severu k jihu, od východu k půlnoci — všechny síly poslouchají *jeho přání s řádem věcí souhlasící*, neboť jen toto přání má moc magickou. *Eckartshausen.*

Zeffar

Esoterism ve školském zednářstvu.

30. stupeň: Rytíř Kadoš.

Každý okkultista ví, že dnešní zednářstvo ztratilo skoro zcela smysl symbolů a, že se blíží k tomu, by stalo se jen školou materialismu a antiklerikalismu, by členové v loži viděli jen společnost podporujících se bratří, ve schůzích místo k řečnickému cvičení. K tomu nemůže nikdy dojíti, zednářstvo, mající ještě mnoho úkolů, nemůže klesnouti.

Bohužel, že i lidé jako Albert Pike, který s Ragonem byl jedním z nejlepších zednářů, přiznávají, že neporozuměli mnohým symbolům.[1])

Profaní spisovatelé (i zednářští) popírají, že by svob. zed. bylo článkem v řetězu tradice. Findel,[2]) jehož díla mají všechny lože, upírá veškerou platnost alchimii, astrologii, kabale, filosofickým tajemstvím, Rose † Croix a v knize St. Martinově *Des Erreurs de la Verité* vidí jen „hříčku obrazotvornosti“.

Em. Rebold[3]) domnívá se, že zed. jest jen nápodobením a ne pokračováním velikých mysterii a podává zcela banální a pošetilé výklady zed. symbolů.

A přece zed. obsahuje úplnou tradici jako martinism a třeba trpělivosti a dobré víry a mnoho lze vykonat.

---

1) El espejo masonico sv. I. str. 6.
2) Dějiny zednářstva.
3) Dějiny tří velloží zednářských ve Francii.

Tradice zednářská čerpána jest z Kabbaly.[1])

28. stupeň ritu škotského (starého i přijatého) výslovně se dovolává *kabbaly*, *hermetismu* a *alchimie*, které mají býti předmětem hlubokého studia.

Zasvěcuje se tam, *„že Viditelno jest v částečném poměru k Neviditelnému*[2]), *z čehož jde, že všeobecná harmonie jest výsledkem sympatie protiv.*

Otevřme rituál „rytíře Kadoše" a sledujme postupně zasvěcování.

Zednářství, praví Velmistr, *pochopilo, že člověk nemůže býti navrácen k svému původnímu určení leč prvotním zasvěcením, postupným vychováním.* Proto též rozdělilo své zasvěcení v třídy; v nich chtělo se odhaliti zasvěcencům a dáti jim klíč k svému esoterismu.

Zednářské zasvěcení dělí se na **7** kategorií, které se zase shrnují ve **3** skupiny:

1. skupina symbolická,
2. skupina křesťanská,
3. skupina filosofická neboli gnostická, což odpovídá asi třem světům: světu materiálnímu, morálnímu a intellektualnímu: tělu, duši a duchu dle nauky tradiční[1])

A když mluví Velmistr k nastávajícímu „rytíři Kadoši", zda nepřipomíná, „že symboly zed. mají trojí smysl materiální, morální a spirituální a vyzývá, aby rytíř Kadoš s celým

---

[1]) Sr. *Elifáš Levi*: Dějiny magie, *Papus*: Věda okkultní. *S. de Guaita*: Chrám Satanův, spisy *Ragona* a Alb. G. Mackey-a.

[2]) *Alb. Pike*: Morals and dogma of Freemasonry, vydání 3. r. 1881 str. 969.

[1]) Srv. Rituál.

důmyslem a obezřetností je studoval. aby jim *dobře* porozuměl, neboť stupeň 30. záleží v Non plus ultra čistém gnosticismu, ze kterého přece skládá se *pravé* svob. zed.?[1]) Když pak budoucí rytíř Kadoš **ví**, že jest něco ukrytého v symbolech zed. a **odváží** se odvrhnouti předsudky officiální vědy, musí pevně **chtíti** nalézti ukrytý smysl symbolů a znaků.

Dokázav toho, musí konečně **mlčeti**. Ostatně skládá též slavnostní přísahu. Tehdy pak počne vybavovati smysl Slova, které našel v řádu Rose † Croix a které vidí zářiti ve středu lesknoucího se Trojhranu na Východě síně Rady. Pak pozná, že oč vůle vzrůstá, o to i člověk roste: a jde po cestě, která vede k prameni vší moci, všeho světla, vší pravdy.[1]) A nejde na této nové cestě sám, za vůdce má knihu, kterou našel na stole jizby, kde připravoval se k přijetí v nový stupeň: *Zlaté Verše Pythagorovy.*

V druhé části obřadu přijímacího shledáváme Tajemný Žebřík sedmistupňový, jehož výkladem končí zasvěcení nového rytíře.

V úvodu k rituálu ritu škotsk. st. i přij., v návodu zaslaném radě Kadoše vykládá se hebrejský smysl názvů těchto stupňů dvojitého žebříku.

(V pravo) *Oheb Eloah*: Boha milující.

(V levo) *Oheb Kerobo*: Bližního milující.

To jsou první povinnosti pro celý život: Láska k Bohu a ke všem lidem.

---

[1]) *Alb. Pike*: Ritual rytíře Kad. vydáni z r. 1879 str. 497 a násl.

[1]) Rituál.

Stupeň 1., 2., 3. na žebříku pravém *gramatika*, *rhetorika*, *logika*, t. j. písemnosti, 4. *arithmetika*, věda čísel, kteroužto (dle Rituálu) dojde se k poznání Nekonečna a k porozumění Jednoty, 5. *geometrie*, studie zákonů matematických, které ovládají hmotu, 6. *astronomie*, přizpůsobení těchto zákonů k bádání o Vesmíru, věci souhlasící mezi nebem a člověkem, vlivu planet atd., 7. *hudba*, učení o všeobecné harmonii ve třech světech.

Stupně žebříku levého jsou pak pojmenovány: 1. *Tsedakáh*: spravedlnost, 2. *Šór laban*, bílý býk, t. j. alegoricky nevinnost, čistota, 3. *Mathok*: sladký, příjemný, 4. *Emunah*: věrnost, jistota. Jako se spolehnouti můžeš na bratry, ať oni na tebe vždy a ve všem spolehnouti se mohou. 5. *Amal Saghia*, převeliká práce. K přetěžké práci snad nad tvoje síly jsi povolán, ale jest práce tato vznešená a šlechetná, jde o obrození tvé i všech lidí. 6. *Sabbal*: Břímě. Veliké břemeno tě obtíží, veletěžké ale též sladké závazky budou tě poutati. 7. *Ghemul binah thebunah*: odplata, moudrost, chytrost. Odplatou za tvoji rozumnost bude porozumění tomu, co dnes posud pro tebe zahaleno, skvělé a pronikavé tajemství Gnose, ukryté pod exoterismem symbolů. A pak budete moci zvolati s Elifašem Levim: Díky vzdávám Tobě Bože, žes zavolal mě k tomuto podivuhodnému světlu.

Toť program studia, jemuž se má věnovati rytíř Kadoš. Ať tedy bádají zednáři v učení okkultismu a nápomáhají udržovati zděděnou tradici. Ale ať též jen velmi malému počtu zasvěcenců udílí tyto veliké pravdy, ať se snaží opět zbudovati pravou Gnosi a zachovati na dále tajemství Atlantidy a Lemurie nám předaná.

Dr. Hübbe-Schleiden

Theosofie a mystika.

Jejich poměr ku spiritismu a k okkultismu.

Es ist nichts draussen, da sucht es der Thor,
Es ist in Dir, Du bringst es hervor.

Schiller (Worte des Wahns).

Hlavní myšlénkou theosofie, mystiky jest společná nauka mudrců všech věků a časů, že totiž podstata lidská má za základ individuelní duševní jádro přírody božské a schopné božské dokonalosti, a že je úkolem lidí o toto zdokonalení své bytosti samočinně všemi silami se zasaditi.

Theo-sophia znamená „božská moudrost"*) a moudrost není nikdy pouze rozumovým věděním, jejím kodexem jest vniterní život. Theosof neuzavírá se žádnému pramenu moudrosti, ani tomu, který mu poskytuje vnější život, ale „zjevení slovem a písmem" nemá u něho jako takové nikdy ceny, nýbrž spíše pro svůj vnitřní duševní obsah a také jen potud, pokud se živým přisvojením vlivem jeho rozumu stanou jeho vlastním vniterním zjevením.

---

*) Slova toho bylo užito v tomto smyslu poprvé Ammoniem Sakkas-em, zakladatelem novoplatonické školy, později Gnostiky a Církevními otci. Všichni velcí mystikové byli theosofy: tak v Německu od mistra Eckharta a Taulera až po Jakuba Böhma, Rosenkreuzeriány a Martinisty; rovněž Svendenborg, Ötinger, Bardei a mnozí novější se tak nazývali.

Theosof hledá pravdu jen na základě *vlastních* poznání podobně jako filosof; od tohoto však se liší tím, že co *učí* také vykonává; že nenalézá moudrosti jen v samotném poznání, nýbrž v užitku, který z ní pro svůj život a působení čerpati může, zkrátka tím, že ji v sobě uskutečňuje.

Kdo je theosof nebo mystik aneb jím býti chce, u toho se vždy nějaké poznání „božské moudrosti" předpokládat může; avšak prozrazuje ho méně bohatost této moudrosti, jako spíše jeho vážná snaha vniknout do ní stále hlouběji. Theosofie a mystika nejsou pouze *věděním* nýbrž *i chtěním.*

Jako *vědění* předpokládají obě uvedené již poznání, že zdokonalení naší individuelní podstaty v božství je možné, jako *chtění* snaží se obě o toto zdokonalení. Jako *vědění* jsou poznáním, že naše individuelní „já" je představou vědění, jako *chtění* jsou odvyknutím od této představy „já". Jako *vědění* jsou uvědoměním duševní jednoty všech bytostí a jako *chtění* jsou láskou k bližnímu, nesobeckostí a oddáním se do nejvyššího „já" božství, žijícího v každé jednotlivé bytosti a ve velkém celku.*)

(Pokračování.)

---

*) Můžeme zkrátka a případně rozeznávat: 1. naši osobnost, naše vědomí jako naše „já", 2. naše vnitřní bytí, individuelnost, v níž se projevuje naše božská příroda jako „vyšší já" a 3. božství, cíl zdokonalení naší božské přírody, jako „nejvyšší já".

Za velmistra *Rose + Croix + cabal* (dle Initiation) zvolen po † Stanislavu Guaitovi F.-Ch. Barlet; za 2. podvelmistra *Neznámých Samaritánů* p. Jollivet-Castelot, generální sekretář alchemistické společnosti ve Francii a redaktor Hyperchimie.

Martinism měl v březnu minulého roku 40 loží v celku, letos v březnu však 113.

Na fakultě věd hermetických v Paříži byly dne 18. dubna zkoušky pro hodnost bakaláře věd hermetických s následujícím programem:

Okkultism. Soustava lidská.

Dějiny a nauky. Spiritism od r. 1850 až po naše dny. — Theorie a praxe. — Používání a dohled na media. — Chirognomie. — Základy theoretické. — Zkoušky praktické.

Hebrejština. 22 písem. — Jich symbolism. — Jich čísla. — 10 sefirotů. — 10 Jmen božských.

Hermetism. Sedma v astrologii. — Základy alchemie (Sůl, Síra, Rtuť). — Barvy Velikého Díla. — Symbolism.

Z Čechů p. Odon Kopp podrobil se zkoušce s příznivým výsledkem.

V bibliotéce Rosenkruciánské, kde vyšlo již několik skvostných prací, vyjde: *Pojednání o kameni mudrců* od sv. Tomáše Aquinského.

Březnové číslo *Initiation* přináší obšírný rozbor *duševního stavu Alfreda de Musseta* jako okkultisty od p. **Lefebura**; *Vztah literatury k okkultismu*, kde p. **Lermina** duchaplně poukazuje na vysoké zasvěcení Shakespearovo, snad řádem R + C, jak ostatně, ač poněkud romanticky, vylíčeno bylo před několika lety v něm. románě *Solus cum sola*. — Učený a důmyslný p. **Sedir** sestavil *seznam děl inspirovaných okkultismem*.

V čísle dubnovém *Initiation* nalézáme zajímavý výklad o *Esoterismu v 30. stupni svobodného zednářství dle ritu škotského* (Rytíř Kadoš), kde **Zeffar** oprávněně si stěžuje, že zednáři ztratili význam svých velikolepých symbolů, takže i muži, jako Alb. Pike, jenž s Ragonem byl jistě jeden z předních zednářů, vyznává, že mnohým symbolům nerozumí. Ač krátký, tento výklad Zeffarův mnohému rytíři Kad.·. osvítí leckteré neznámé slovo jeho rituálu.

Časopis *Wort* přinesl mimo velezajímavý a k hloubání doporučitelný článek *„Božství“* od p. G. L. **Dankmara** též rozšířenou práci ze Sborníka od p. **K. P. Dražďáka** *„O tajných společnostech přítomné doby“*.

Sar Peladan, jenž cestuje nyní po Řecku, vydal: *Oedip a Sfinx* podle Sofokla. Nádherné vydání této knihy není určeno k prodeji. I v tomto díle se jeví Peladan velikým *umělcem*, ale zároveň *prostředním okkultistou*. Krátkou jeho biografii a podobiznu přináší 4. č. L'Hyperchimie.

Redaktor „Neue Metaphysische Rundschau“ p. Zillmann žádá pp. autory theosofických brožur o zasýlání redakčních exemplářů, neboť bude registrovati bohatý propagační material theosofický, který nyní četné theosofické spolky vydávají. Ve svém listě zaznamenává množství zajímavých zpráv ze světa okkultního a theosofického. Poslední dvě čísla (9. a 10.) N. Met. Rundschau mají mimo pokračování dřívějších článků zajímavé práce p. K. Haase „Okkultní psychologie“ a E. Urbase „Život a smrt“. V nejbližším čísle bude uveřejněn přehledný slovník astrologických výrazů spolu s přehledem astrol. literatury.

Traité élémentaire de science occulte par Dr. Papus (8⁰, 453 stran, 5 fr. Chamuel éditeur, Paris.) — Páté vydání této pravé encyklopedie okkultismu z péra předního znalce p. Dra. Papuse (Dra. Encausse) obsahuje vše, co znáti třeba z hermetismu, kabbaly, nauky o složení a historii člověka a světa ve světě viditelném a neviditelném. Podobně vše o alchemii, astrologii, magii, historii tradice, což je podáno způsobem srozumitelným a obsažným. Části o stvoření světa, složení člověka a pláni astrální jsou značně rozmnoženy. Doporučujeme knihu tu každému, kdo chce přehledně studovat nauky okkultismu.

Dr. Hübbe-Schleiden

Theosofie a mystika.

Jejich poměr ku spiritismu a k okkultismu.

(Dokončení.)

Mystika t. j. „zatajené“ vědění a snažení,*) znamená v podstatě docela totéž co theosofie. Obě označení pojímají theoretickou i praktickou stránku. Chceme-li však obě tato slova rozlišovat, doporučuje se užít slova „theosofie“ spíše k označení vědění, poznání, a slova „mystika“ k označení chtění a snažení. Toto odlišování odpovídá úplně dějinám náboženského vývoje. Mystiky sluli vždy ti, kteří se oddali celým svým životem tomuto duševnímu směru.

Theorie a praxe nesouvisí zde ostatně zcela nepodmíněně. Theoretická mystika, poznání theosofie, může vnějším rozumem daleko dospět bez vnitřní praktické zkušenosti (bez vědomého zjevení božského, byť i v mystikovi samotném) tím, že si přizpůsobuje poznání z vnějšku přicházející (vnější zjevení) podle svého rozumu a svědomí. Podobně nepředpokládá praktická mystika theoretického poznání, nýbrž jen lásku a touhu po božském a její vnější účastenství jako lásku ke všem spolubližním bez rozdílu. Za to nelze vyšších a nejvyšších stupňů poznání bez

*) Od *μυειν*, zavřít ústa a oči. Mysterie podávaly nejen theoretickou tajnou *nauku*, nýbrž i praktické tajné *vyškolení*.

vlastního praktického vývinu dosíci, a podle toho, jak praktický mystik svým rozumem jasně pojal a zároveň pochopil, bude také více pro jiné působit a vyplní lépe svou povinnost k nim. Neuspokojíme-li nějak svůj rozum, můžeme působit pouze na málo lidí a rozumíme jejich rozumu jen svým rozumem, potřebujeme-li však k tomu znát něco z jejich vědění, pak musíme se snažit o to, abychom je poznali.

Jak se má theosofie a mystika ke spiritismu a k okkultismu? — Jsou to různé stupně na cestě k témuž cíli.

Theosofie a mystika mají vždy před sebou *nejvyšší* cíl, spiritismus a okkultismus jen nejbližší vyšší stupně nadsmysiné sféry bytnosti a činnosti. Tyto opírají se tedy o magii v širším smyslu, ony naopak o nábožnost. Posledním cílem všeho lidského snažení jest zdokonalení duševně-duchovního vývoje, blaženost a mír na věčnosti, splynutí s božstvím a uskutečnění této vše-jednotné bytosti všeho bytí v naší existenci, aneb také uskutečnění se celým svědomím, rozumem, pravdou, moudrostí, spravedlností a láskou. Tento cíl má každý theosof a mystik stále před očima; též spiritista a okkultista touží po něm, avšak přece nikoliv bezprostředně, neboť cíl ten není jim vždy aneb aspoň často dosti jasným. Rovněž tomu je u církevně nábožných lidí. Jejich dualisticky pochopený poměr k osobnosti dějinného Ježíše je nižším stupněm v poměru k monistické pravdě projevujícího se božství nebo „Krista“ v mystiku samotném, jak to na př. cítil v sobě Pavel.

Mimo to je spiritismus předstupněm okkultismu, podobně jako církev je předstupněm

mystiky a theosofie. Z druhé strany má se však také spiritismus k okkultismu jako theoretická mystika k praktické. Spiritismus je věděním, okkultismus chtěním; spiritismus je přáním, okkultismus je snažením; spiritismus je vírou, okkultismus skutkem.

Ačkoliv se spiritista a okkultista snaží o vyšší vědění nad všední nudu smyslového světa vynikající obzvláště k vůli jeho zázračnosti, obmezuje se spiritista na objektivní pozorování toho, kdežto okkultista podivné síly v sobě vyvíjí a k vědomému ovládání v sobě vzbuzuje. On nejen poznal, že tajemství všeho bytí ve vlastní subjektivnosti spočívá, nýbrž snaží se bezodkladně také o to, toto poznání subjektivně ve svém nitru ve vůli přeměnit, zatím co spiritista se pouze passivně chová k tomu, co objektivně (nebo jako medium též subjektivně) pojímá.

Jmenujeme li zde spiritismus předstupněm okkultismu, mystiky a theosofie, nepodceňujeme tím nikterak spiritismus ani v jeho dějinném významu ani v jeho důležitosti pro vniterný rozvoj.

Gnymiot

Filosofie Sankhya.

Jsou tři stavy existence: *Taumatra* složený ze zjevů věcných okolí, v němž žijeme ve stavu bdění.

Indriya složený ze zjevů dojmů, stav věcí ve smyslech.

Dojem způsobený stromem v některém našem smyslu, není totéž co strom věcný, nýbrž zvláštní způsob bytí stromu.

Manas složený ze zjevů vědomí.

Idea stromu není totéž co strom věcný, ani totéž co strom ve stavu dojmovém, nýbrž zvláštní způsob bytí tohoto stromu.

Tyto tři stavy jsou tři světy; každá věc existuje ve třech světech; není věci v říši Taumatry, která by nebyla zároveň v říši Indriye a v říši Manase.

Manas je velká skrýše existence, pramen, z něhož vše vychází, skrýše kam vše vstupuje.

Jako vše, má Manas svůj vdech a výdech; jeho vdech je *djana* znání; jeho výdech *karma*, čin.

Vdechuje se jen z okolí; vydechuje se též jen z okolí; Indriya, svět smyslů, je okolím Manase.

Manas obsahuje základní prvky existence, tyto prvky jsou jeho podstatou; jsou to *akasa*, prostor; *vayou* vzduch; *tejas,* oheň; *apas*, voda; *prithoi*, země.

Tyto prvky tvoří vše, svět Indriye i svět Taumatry.

Každá věc vzniká v Manasu, jenž sbírá a skládá prvky věci; svým výdechem, pohybem karmickým, promítá prvky do Indriye, která je procezuje, odděluje, až se prvky shledají a spojí v Taumatře, kdež jsou skutečnými věcmi.

Každá skutečná věc je pomíjitelná.

Proč? Protože je Manas vdechuje Svým vdechováním, odnímá zase skutečným věcem jejich prvky, jež se procezují jednotlivě pro-

středky Indriye a jež se vracejí k němu spojit se v něm ve stav jmenný skutečné věci.

Kdyby Manas vdechoval úplně věci, nemohly by tyto trvati; ale že jsou prvky věcí v Indriyi, mohou odtud vrátit se do Taumatry, kdež nabývají místa ve věci na okamžik rozloučené, čímž se tato postupně zužívá.

Podobně z Indriye může věc karmicky promítnutá vrátit se do Manase dříve než přišla do Taumatry; tím se stává, že možné věci nebývají vždy skutečnými.

Manas je podstata tvůrčí; je to myšlénka, kořen každé skutečnosti.

Nic neexistuje, co nebylo napřed myšleno, a co by potom nebylo chtěno. Neboť vůle určuje vdech a výdech Manase. Vůle, toť Buddhi. Bez Buddhiho obsah Manase zůstal by stejný; nebylo by Indriye ani Taumatry proto lze říci: Buddhi je síla tvůrčí a Manas látkou tvoření.

V Manasu prvky věcí jsou seskupené, opakuje-li se toto seskupení, trvá věc; změní-li se ono; nastává variace věcí.

Lidský Manas je částí Manase kosmického; člověk nápomáhá při stvoření a přepodobování věcí; ale není při tom sám, jak ho soustředivost k tomu domění svádí.

Praví se obyčejně, že slovo je tvůrčí moc; tento výrok je nejasný. Slovo je jedním z orgánů činu, *karmou Indriye*; promítá svůj zvuk do Taumatry; zvuk je vlastnictvím prostoru, první podmínkou skutečnou každé věci; ale řeč by nemohla nic promítat, kdyby nebylo nic myšleno.

Může se tedy říci správněji, že Slovo je jednou podmínkou tvoření věcného.

Je chybou definovati pojmy, jak chtěl Pascal, jež se zmateně blábolí a žvaní, kteréžto blábolení projevuje se v nesmyslnosti tvoření věcného, v němž někteří chtějí vidět pořádek ku podivu rozumný.

Vše, co mluví nebo křičí a vyvozuje nějaký ton, je zlomkem Slova, tvůrčím činitelem rovněž jako člověk, avšak s formami geometricky, rozumí se, rozdílnými. Geometrie je uspořádání prostoru, proto je Pythagoras nazval základem stvoření věcného, světa taumatrického.

Pythagoras pravil též, že tento svět taumatrický je uspořádán hudbou; hudba souvisí s prostorem, poněvadž zvuk je jeho vlastnictvím. Hudba a geometrie jsou v říši Indriye a především nalézají se v Manasu, schránce všech možností uskutečněných i neuskutečněných.

Inteligence lidská je část Manase Kosmického a jako taková napomáhá při tvoření, nevědomě nebo vědomě.

Jsou dva druhy lidských Manasů, passivní a Aktivní.

Manasové passivní neměni u prvků věcí jejich vztahy a svým pošetilým mluvením udržují stav světa skutečného.

Manasové aktivní mění prvky věcí a svým činem mění též svět.

Tak Evropa protkaná železnými dráhami není už táž, jako když se po ní jezdilo jen v dostavníku. Tuto změnu uskutečnili Manasové činní.

Následkem myšlení a mluvení jakož i vzbuzením myšlení a mluvení u těch, kteříž mohli pochopit jejich myšlénky způsobili tito, že vpustili do světa Taumatry dosti substancí,

aby železné dráhy staly se skutečnou věcí.

Tím se vysvětluje, proč není náhlého pokroku.

Descartes měl pravdu tvrdě, že svět je stroj a že může být vysvětlen pouze mechanickým způsobem, což tomuto ovšem nepřekáželo, aby byl deistou, totiž aby měl Buddhi, vůli, a tušil pramen vůle.

August Strindberg.

Smrtihlav (Acherontia Atropos).*)

Essay o mysticismu rationálním.

Bělice pohybující se na povrchu vod bezmála už ve vzduchu, má strany bíle stříbrné, pouze hřbet modře zbarvený. Jelec, vyhledávající tůně, začíná se zelenat mořskou zelení. Okoun, zdržující se v prostředních hlubinách, již hnědne a jeho poboční pruhy rysují v tmavé půdě odlesk proudu. Kapr a platejs plovou v bahně a mají barvu olivovou. Makrela, jíž se daří v horních končinách, znázorňuje na svém hřbetu pohyb vln, jakoby je namaloval malíř marin. Ale makrela zlatá zmítající se mezi hustými, těžkými vlnami, jejichž hněď láme sluneční paprsky, prošla zbarvením duhovým na zlatém a stříbrném pozadí.

---

*) Sylva Sylvarum, kap. IV.

Co je to vše, ne-li fotografie? Na své stříbrné ploše ať už chloridu, bromidu a jodidu stříbrnatého, neboť voda mořská obsahuje tyto tři prvky halogenní, nebo na své bílkovité nebo lépe želatinové ploše nasáklé stříbrem, zachycuje ryba barvy vodou lomené. Poněvadž je pohřížena do vyvolávače, siranu hořečnatého (železitého), výsledek ve statu nascenti stává se tak energickým, že heliografie provádí se přímo. A fixater, sirnatan sodnatý, není as příliš daleko pro rybu zdržující se v chloridu sodnatém a solích sírných, která ostatně přináší svou zásobu síry.

Je to víc než metafora? Zajisté! Připustíme-li, že stříbro rybích šupin není ze stříbra, obsahuje voda mořská vždy chlorid stříbrnatý a ryba není vlastně nic jiného než želatinová plotna.

Avšak jsou ještě jiné příčiny než chemické těchto grafických reprodukcí přírody. Tak levhard má srsť pokrytou skvrnami podobajícími se šlépějím kočky nebo psa s pěti prsty nohy. Stalo se to proto, že na samici obtěžkanou plodem kdysi útočily psi nebo kočky a že mláďata obdržela skvrny nebo »blizny« uznávané vědou v embriologii?

Haeckl vypravuje, že býk ztratil ocas přiskřípnutím ve dveřích stáje, stal se ploditelem býčí rasy bezocasé.

Náhoda ve vzniku druhů . . .

Neviděl jsem dříve smrtihlava nebo Acherontia atropos, motýla s lidskou lebkou na hrudi, dokud jsem si ho nekoupil u obchodníka s přírodninami. Překvapen tímto obrazem výrazněji nakresleným než jsem předpokládal, jal jsem se studovat toto zvířátko.

A četl jsem: Bretonci praví o něm, že předpovídá smrt. Ozývá prý se plačtivým zvukem, když je znepokojen; housenka se živí solaninem jasmínu a durmanu (Datura Stramonium); a zakukluje se hluboko v zemi v přirostlé pupě.

Je tu mnoho vztahů se smrtí: ohlašování smrti; smuteční zpěv; umrtvující opájení stramoniem; pohřbíváním se housenky . . .

Čtenáři! Nejsem povahy pověrčivé, avšak když jsem seskupil tyto zprávy a obrátil se na Reaumura, slavného fysika a znatele hmyzu, kterýž vypravuje, že smrtihlav objevuje se periodicky a hlavně v dobách velkých epidemií, pochopíte, že jsem uvažoval o povaze tohoto motýla a jeho vztazích s livrejí smrtonošnou.

Housenka živí se solaninem a daturinem, dvěma to rostlinnými alcaloidy příbuznými morfinu, avšak též velmi blízkými jedům mrtvolným, ptomainu a leucomainu. Tyto jedy vydýchují mezi jiným vůni jasmínu, růže, pižma.*)

Jsou rostliny zvané hrobní (Arum, Stapelia, Orchis a j.), které cítí mrtvolu, mají mrtvolnou barvu a přitahují hmyz živící se zdechlinou.

Je tedy logické, že smrtihlav navštěvuje místa, kde řádí epidemie a kde jsou těla v rozkladu.

Mezi jiným je solanin jedem opojným. Snad proto spí motýl ve dne a v noci a nevzletuje a neplemení se leč za šera?

A daturin obsahuje dva alkaloidy: atropin a hyoscyanin; atropin lilku, rozšiřuje zorničky nebo alespoň činí nesnesitelným světlo

---

*) Existují housenky z řádu lyšejů, které cítí pižmo.

denní. Je to příčina živoření za šera u smrtihlava, že se tento motýl bojí slunce a že je nucen prospat noc následkem uspávajícího účinku hyoscyaminu. Zdá se tak. Neboť hyoscyamin, jed blínu, má ten následek, že oběť vidí věci zvětšené (mégalopsie).

Představme si tedy smrtihlava, zabloudivšího následkem svého klamného čichu na hřbitov, na mrchoviště, kol popravišť a šibenic, kde vidí lidské lebky v ošklivém zvětšení a ptejme se, může-li to působit na nervy motýla tak vnímavého, že vydává plačtivé zvuky, když ho stiskují, motýla ve dvojím omámení plození a omamného jedu blínu: ve dvojitém opojení podobajícím se velké hysterii.

Připouštím, že je to značný krok, avšak velký přírodozpytec poukázavši na podobnost mezi motýly a květinami a věřící v ochrannou podobnost u květin samých, nebyl by couvl před konsequencí přirozenou a logickou vzhledem vysokého vývinu psychického a morálního u hmyzu.

Když jsem byl napsal předcházející řádky, četl jsem v Bernardina de Saint-Pierre, že smrtihlav sluje *Haïe* následkem bolestného zpěvu, jejž je u něho slyšet.

Jaký to zvuk „haïe“! Výkřik bolestí všech lidí na světě; výkřik bědující nad trpkostí existence; litostný výkřik Apollona nad smrtí Hyacintha, který narysoval na kalich květiny nesoucí jméno zesnulého přítele.

Než je ještě jiná rostlina, kde je v kalichu naznačeno „haïe“ a které jsme všechny četli ještě dřív než jsme uměli číst. Je to pěstěná stračka. Delphinium Ajacis, o níž se Ovid, nejpokročilejší z transformistů, domnívá, že vyklíčila z půdy, kterou potřísnila krev Ajaxova.

Kyanid modré stračky vytvořené z krví a železa Ajaxova: ferrokyanid. Řeklo by se, že Ovid znal chemii.

Ale Bernardin připojuje: pel křídel tohoto motýla je velmi škodlivý očím.

Zkoumal jsem pod mikroskopem tento pel s reagenciemi vylučivšími rostlinný alkaloid; tedy jako antropin, strychnin atd., což není mnoho podivnější než to, že písečníci vylučují triethylphosphin, aneb že španělské mouchy vytvořují cantharidin příbuzný digitalinu.

Stavím-li se skepticky proti pokusům hledat vztah mezi ozdobou smrtihlava a jeho způsobem existence, znám dobře methodu, které jsem použil.

Nejprv jsem řekl: je to rozmar přírody zcela bezvýznamný. Budiž! Ale proč přiznávat právo k rozmarům přírodě, která může zplodit zvláštní odrudu býčí jen následkem nedbalosti pastýře, jenž přirazil dvéře na ocas býka. Neboť připustíme-li rozmar jako skutečně existující, musíme ho uznat také v tomto případě: je to rozmar, avšak nikoliv zázrak, když hmyz přizpůsobí zevnějšek svému okolí, když motýl zvaný lupenatka přijal na se vzezření suchého listu, aby se ukryl.

To není zázrak, avšak přetvoření housenky v kukle, to je pravý zázrak rovnající se z mrtvýchvstání.

„Za fase nehybnosti pupy u hmyzu podrobuje se prý tkanivo kukly histolyse, totiž ztučnělé degeneraci, rodotvorné necrobiose."

Přetlumočme to: housenka je podrobena témuž postupu v pupě jako mrtvola v hrobě, kdež je přetvořena v čpavkový tuk.

Neboť nécrobiosa znamená smrt — život

a fysiologové praví: necrobiosa je forma smrti předcházející degeneraci sýrovitou (tuberculisaci).

Nuže, housenka je mrtva v pupě, poněvadž se přetvořuje v tukovou, beztvárnou hmotu, a přec žije a vzkřísí se ve formě vznešeněiší, volnější, krásnější.

Co je tedy život a co smrt. Totéž!

Uvažujte, jsou-li mrtví mrtvými a znamená-li nezničitelnost energie něco jiného než nesmrtelnost?

Maurice Maeterlinck

Z knihy „Moudrost a Osud“

LXXI

Proč si nepřiznat, že povinností par excellence není plakati se všemi, kteříž pláčou a trpěti se všemi, kteříž trpí a dáti své srdce těm, kteříž jdou mimo, aby je mučili nebo laskali? Slzy, trápení, rány jsou nám prospěšny jen, pokud náš život nezbavují odvahy. Nezapomeňme toho nikdy: buďsi jakýmkoliv naše poslání na této zemi, buďsi jakýmkoliv cíl našich úsilí a našich nadějí, výsledek našich bolestí a našich radostí, my jsme především slepými uchovávately života, toť jediná absolutně jistá věc, toť jediný pevný bod lidské morálky. Byl nám dán život, nevíme proč, ale zdá se zřejmým, že ne proto, abychom jej oslabili aneb abychom jej ztratili. Představujeme dokonce zcela zvláštní útvar na této planetě: život myšlénky, život

citu; a proto je vše, co je schopno zmenšiti horoucnost myšlenky, horoucnost citu pravděpodobně nemorálním. Vynasnažme se tedy uvésti v činnost, okrášliti, rozmnožiti tuto horoucnost; především zvětšme svoji důvěru ve velikost, v mohutnost a osud člověka. Pravda, mohl bych stejně dobře říci: jeho nepatrnost, jeho slabost a jeho bídu. Uchvacuje stejně: býti ohromně bídným, jako býti ohromně šťastným. Konečně záleží málo na tom, je-li to člověk nebo vesmír, jenž se nám zdá podivuhodným, jen když se nám zdá něco podivuhodným, a když rozněcujeme svoje vědomí nekonečna. Hvězda, kterou odkryjeme, přidá o paprslek více myšlénkám, vášním, statečnosti lidské.

Vše, co vidíme krásného v tom, co nás obklopuje, jest již krásným v našem srdci, vše, co nalézáme rozkošného a velikého v sobě samých, nalézáme současně v ostatních. Jestliže moje duše probudivší se zítra, setkala se v myšlénkách své lásky s ideou, která ji přibližuje poněkud k Bohu, který není zajisté, jak výše bylo řečeno, než nejkrásnějším z její tužeb, vidím chvěti se tutéž ideu v ubožáku, jenž okamžik nato kráčí pod mými okny a miluju jej více, znaje jej lepším.

Nemysleme si, že je neužitečno takto milovati; dík některým, kteří budou takto vždy hlouběji milovati, pozná někdy člověk, co mu třeba činiti. Opravdová morálka zrodí se asi z vědomé a nekonečné lásky. Velké milosrdenství, toť zušlechťování. Ale nemohu vás zúšlechtiti, nezúšlechtil-li jsem nejprve sebe, nemohu se vám podivovati, nenalezl-li jsem nic podivuhodného v sobě samém. Když

jsem vykonal ušlechtilý zkutek, je nejlepší odměnou, kterou mi tento zkutek skýtá, vždy přirozenější, vždy nepřemožitelnější jistota, že můžete rovněž tak učiniti. Každá myšlénka, jež rozšiřuje mé srdce, rozšiřuje ve mně lásku a úctu k člověku. V té míře, v jaké já stoupám, stoupáte vy se mnou. Ale kdybych, abych vás miloval, poněvadž vaše láska nemá ještě křídel, uřízl křídla své lásce, bylo by dvakrát více neužitečných slz a nářků v hloubí údolí, ale láska by neučinila ani kroku na horu. Milujme vždy s nejvyššího bodu, jejž můžeme dosíci. Nemilujme ze soustrasti, kdyžtě můžeme milovat z lásky; neodpouštějme z dobroty, kdyžtě můžeme odpouštěti ze spravedlnosti; neučme se utěšovat, kdyžtě se můžeme naučiti cítiti. Ah! snažme se bez ustání zlepšovati jakost lásky, kterou skytáme lidem! Číše této lásky načerpaná na vrcholcích vyrovná se stu číši, které by se načerpaly ze stojatých cisteren obyčejného milosrdenství. A jestliže ten, kterého nemilujete již ze soucitu nebo prostě proto, že pláče, nemá znáti až do konce, že jej milujete v tomto okamžiku, poněvadž jste jej zúšlechtili v téže době jako sebe samé, co sejde po tom? Učinili jste, co jste pokládali za nejlepší, byť i to nejlepší mohlo býti neužitečným. Netřeba-liž v tomto životě jednati vždy tak, jakoby Bůh, po němž touží nejvyšší touha našeho srdce, nás bez ustání pozoroval?

Pomník Jakuba Böhma. 26. září byl pro Zhořelice v Pruském Slezsku, dnem slavnostním. Odhalovali pomník Jakuba Böhma. Uprostřed města vypíná se umělecké dílo tvůrčí ruky mistra a professora Jana Pfuhla, rodáka slezského.

Dílo toto ulito je z kovu.

Böhme představuje se nám sedící na třínožce ševcovské, v pracovním kroji 17. století; kožená zástěra, střevíce a kladivo pod stoličkou, nazad opřené ševcovské prkno s heslem Böhmovým: „Láska a pokora naším mečem“, vše zobrazuje věrně všední skutečnost. V položení těla však vyjádřen jest vzmach velikého jeho ducha, tak že se zdá přijímati právě některou z hlubokých svých inspirací. Pravici s pisátkem tiskne na hruď, levice držící bibli opřena je o koleno.

Krátce a suše vypisuji zde nádherné toto dílo velikého umělce pro velikého theosofa, neboť účelem bylo pouze připomenouti ctitelům toho veleducha, jak je slaven teprv po smrti muž, jenž za života tolik trpěl. Pomník postavili cechovní soudruzi svým nákladem, k němuž připojily se sbírky celého Německa.

Veliký myslitel a trpitel narodil se, jako syn chudého sedláka, v Alt-Seidenbergu r. 1575. Skrovné počátky nikterak neukazovaly na veliký jeho cíl; plynulť jeho život v pokoře, lásce a přemýšlení. Jedinou jeho knihou byla bible; z ní vyplynuly a k symbolismu jejímu se vrací všechny četné jeho spisy. Chceme-li stručně vyjádřit jeho význam, můžeme říci: byl po mistru Eckhartovi největším křesťanským mystikem a německým theosofem.

Zemřel ve Zhořelicích 17. září 1624, nazíraje na Boha v poslední své hodině, napájeje *se* z pramenů Věčného, z nichž pil krůpěje po celý život. *) *Amis.*

Chaos starých; zoroastrijský posvátný oheň; antusbyrum Parsů; Hermesův oheň; oheň sv. Eliáše starých Němců; blesky Cybeliny; hořící pochodeň Apollonova; plamen na oltáři Pana; neshasitelný oheň v chrámu Acropole a Vesty; planoucí oheň na přílbě Plutonově; třpytící se jiskry na přílbách Dioscurů, na Gorgonině hlavě, přílbě Palady a holi Mercurově; πῦς ἄσβεστος; egyptský Phtha nebo Ra; řecký Zeus Cataibates: pentacostáiní ohnivé jazyky; hořící keř Mojžíšův; ohnivý sloup Exodu a „hořící lampa“ Abramova; věčný oheň „bezedné prohlubně“; delfické věštní páry; hvězdnaté světlo Rosicruciánů; akasa adeptů Hindů; astrální světlo Eliphase Leviho; nerve-aura a fluid magnetistů; od Reichenbachův; ohnivá koule nebo meteor Babinetův; psychod a ectenická síla Thury; psychická síla Sergeanta Coxe a Mr. Crookesa; atmosférický magnetismus některých naturalistů; galvanismus a konečně električnost jsou pouze různá jména pro četné a různé projevy neb účinky téže tajemné, vše pronikající příčiny — řeckého Archea nebo Αρχαῖος

A. P. Blavatská, „Ysis Unveiled.“

---

*) Wiener Rundschau v č. 17. letošního ročníku přinesla o Jak. Böhmovi zajímavou stať z péra p. Ch. v. Thomassina.

C. DOUGLAS SCOTTI

Sensitivní lidé a psychometrie

Ve studiích okkultních časopisů často bývá vzpomenuto lidí sensitivních.

Co jsou tito lidé? aneb jaké vlastnosti mají osoby zvané sensitivními a jak je lze poznat? Řekneme to krátce. Sensitivními jsou lidé s výstřední citlivostí. Určitěji jsou jimi oni, u nichž se vyvinula zvláštní citlivost hlavně systému nervového (sensitivnost hyperfysická, transcendentální), původně nazvaná psychometrií objevitelem jejím Buchananem; citlivost ta byla pozorována v poslední době speciálními učenci jako Reichenbachem, Peletierem, De Rochasem, K. du Prelem, Dr. Encaussem, Dr. Luysem a j.

Jos. Rhodes Buchanan, profesor fysiologie v Bostonu zdá se být první, kterýž poukáza na toto pozorování. Nazval *psychometrií* tento vývin a působení schopnosti *božské v člověku* a psal o ní ve svém Journal of Man (1849). Od té doby nebylo zpráv o podobných objevech. Teprv v německém listě Sphinx (v č. květnovém 1887 a březnovém 1888) lze číst zprávu Dr. Hübbe Schleidena o zkušenostech psychometrických pozorovaných na selce z Kemptenu. Týž list uveřejnil též řadu článků Deinharda (vydaných pak v knize: L. Deinhard Psychométrie 1891) pojednávajících o novém objevu. Podáváme zde postup objevu prof. Buchanana.

Nějaká látka (cukr, sůl, pepř) byla položena na dlaň sensitivného, kterýž cítil její chuť, jakoby ji měl na jazyku; prostředky počistné a k vrhnutí zavinuté do papíru a držené jeho rukou, působily naň týmž účinkem, jakoby byly jím požity; položil-li týž ruku na hlavu jiných, cítil při každém jiný dojem jim odpovídající, i když mezi rukou a hlavou byla malá mezera nebo kovový svodič. Jeden z nápadných pokusů, nesčetněkráte Buchananem opakovaný byl následující:

Psaní psané někým bylo dáno sensitivnému, aby zdělil svůj dojem. Týž popsal povahu a osobnost pisatelovu tak určitě a podrobně, jak by to učinil pouze o nejbližších přátelích.

Buchanan poznal, že tato jím objevená citlivost bývá vyvinutější v horkých krajinách. Ve všech třídách lidí najdou se sensitivní: u boháčů i chudých, u žen i mužů. Cvikem lze zdokonaliti a zvětšiti tuto schopnost. Jak lze poznat osoby sensitivné? Podle zvláštností jim vlastních jako že na př. vidí věci, jichž jiní nevidí, že cítí odpor k lidem a místům některým bez důvodu. Nalézáme je mezi lidmi, kteří na př. v kupé musí vždy sedět u dveří, nebo kteří omdlévají v kostelích a shromážděních, neb kteříž nemohou spát leč s hlavou k severu obrácenou, aneb kteříž cítí odpor při doteku mědi neb jiného kovu a j. Všichni oni mohli by se po malé praxi stát dobrými psychometry k velkému prospěchu vědy; než bohužel mnoho jich plní ústavy choromyslných.

Psychometrie prof. Buchanana dokazuje experimentálně existenci v člověku utajených sil okultních starým filosofům známých, tvo-

řících nyní předmět nové vědy spiritualistní. Tyto schopnosti lze vyvíjeti silou soustředěné vlastní vůle.

Ze „Superscienza“ sv. 2.

D. TH. PASCAL

Dva přední zákony theosofie

Předními zákony theosofie jsou oba velké zákony Karmy a Reinkarnace; ovšem nelze je objasniti každému mathematicky, avšak možno je seznat postupně studiem a úvahou.

Karma čili náhodnost. Všechna vznešená náboženství učila více nebo méně jasně ve formě zákona odplaty, že *Člověk sklízí, co zasil.*

Karma není odplatou ani trestem, nýbrž činem přirozeného zákona universálného a neosobného: zákona Příčiny a Výsledku působícího ve všech světech. Odměna nebo trest mohou být rozdávány pouze osobou nebo osobní mocí. Karma naopak je vyvolána námi a působí neosobně — jako oheň, který páli, nikoliv, aby trestal, že jsme se ho dotkli, nýbrž proto že představuje *neosobnou sílu* rušivou, jíž nelze odporovati.

Pravým tvůrcem účinku Karmy je mysl, poněvadž tato je pramenem každého činu.

Účelem Karmy je poučovat a očisťovat *vyšší Já* napravováním pomocí bolu tělesného a duševního chyb dobrovolných a nedobrovolných a její působení není zastaveno, dokud taková nesmrtelná bytost, nebo Já do-

sahující úplné znalosti a dokonalé čistoty, není schopna jednat tak, aby nevyvolala nějakého výsledku karmického.

Je zřejmo, že v jediné existenci pozemské nelze dosáhnout zralosti a čistoty dokonalé.

Karma nestačila by tedy, vytříbiti život, kdyby nebyla těsně spojena se zákonem *Reinkarnace* učícím, že *nesmrtelné Já* zrodí se několikrát po sobě a že budou-li jeho snahy neustále mířiti k Pravdě a Čistotě, každá nová reinkarnace uvede je do těla dokonalejšího a do okolí příhodnějšího k dosažení jeho konečného cíle.

MAURICE MAETERLINCK

Z knihy „Moudrost a Osud“

XXXI.

Moudrost je světlo lásky a láska je výživou světla. Čím je láska hlubší, tím se stává moudřejší; a čím víc se moudrost povznáší, tím víc se přibližuje k lásce. Milujte a budete moudrými; staňte se moudrými a budete musit milovat. Nemilujeme opravdově, leč staneme-li se lepšími a stát se lepším znamená stát se moudřejším. Není bytosti ve světě, která by něco nezjemnila v duši od té doby, co miluje jinou bytost — i když zde běží jen o obyčejnou lásku; a ti, kteříž nepřestávají milovat, pokračují proto v lásce, že nepřestávají se zdokonalovat.

Láska oživuje moudrost a moudrost oživuje lásku; a je to kruh světla kol středu,

z něhož ti, kteříž milují, objímají ty, kteříž jsou moudří. Moudrost a láska nemohou se odloučit; a v ráji Swedenborgově manžel není než „láska k moudrosti moudrého."

XV.

Postava osudu vrhá nesmírný stín po údolí, kteréž zdá se zaplavovat temnem; avšak tento stín má ostré obrysy pro ty, kteříž jej pozorují se strání hor. Rodíme se ovšem v něm; avšak mnohým lidem je dovoleno z něho proniknout; a přidržuje-li nás naše slabost nebo křehkost až do smrti ke končinám zastíněným, znamená mnoho, vzdálíme-li se někdy od nich touhou a myšlénkou. Je možné, že osud vládne přísněji tím neb oním z nás vlivem dědičnosti, vlivem pudu, vlivem jiných zákonů, mnohem neodvratnějších, mnohem hlubších a neznámějších, avšak i když nás obsypává neštěstími nezaslouženými a neobvyklými i když nás nutí vykonat, co bychom nikdy nevykonali, kdyby nebyl znásilnil naše ruce, může udavší se neštěstí, vykonaný čin jen podle naší vůle míti vliv na to, co se děje v naší duši. Nemůže zabránit, když útočí na srdce dobré vůle, aby utrpěné neštěstí nebo uznaná chyba neotevřely v tomto srdci pramen světla. Nemůže zabránit, aby duše nepřeměnila každou z těchto zkoušek v myšlenky, v city, v dary nedotknutelné. Ať je jakýkoliv jeho vliv zevně, zastaví se vždy, když se octne u mlčenlivého strážce na prahu vnitřního života. A dovolí-li se mu někdy vstup do skrytého místa, nemůže tam vniknout jinak, leč jako host blahovolný, aby osvěžil dusnou atmosféru, obnovil klid, rozmnožil světlo, rozšířil jasnost, ozářil obzor.

PAPUS

Jednota.

Vesmír pojatý jako celek oduševnělý je složen ze 3 podstat, totiž: přírody, člověka a Boha, aneb abychom užili řeči hermetistů, z makrosmu, mikrokosmu a z arcitýpu.

Člověk sluje mikrokosmem neb malým světem, poněvadž obsahuje *analogicky* v sobě zákony vládnoucí ve Vesmíru.

Příroda tvoří hlavní bod a střed všeobecného projevování se ostatních podstat.

Člověk působící na přírodu činem, na jiné lidi slovem a povznášející se k bohu modlitbou a nadšením, představuje svazek spojující stvoření se stvořitelem.

Bůh rozšiřuje činem prozřetelnosti okrsky, v nichž působí volně jiné podstaty, vládne vesmíru v němž svádí všechny prvky k jednotě projevování a činu.

Bůh se projevuje ve vesmíru činem prozřetelnosti, která ozařuje člověka na jeho dráze, avšak která se nestaví dynamicky proti žádné z obou prvotných sil.

Člověk projevuje se ve vesmíru činem vůle, která mu dovoluje zápasit s osudem a učiniti z něho služebníka svých nápadů. Při použití svého chtění ve světě vnějším, má člověk úplně na vůli dovolat se světla prozřetelnosti aneb je neuznati.

Příroda se projevuje ve vesmíru činem osudu udržujícího nezměnitelně a v pořádku přísně vytknutém základní týpy tvořící základ jejího působení.

Činy jsou okrskem *přírody*, zákony okrskem *člověka*, podstaty okrskem *Boha*.

Bůh tvoří jen podstaty. Příroda vyvíjí tyto podstaty stvořené, aby vykonala činy, a člověk použiv vlivem své vůle schopnosti, jež má, tvoří vztahy spojující činy s podstatami, přetvořuje a zdokonaluje tyto činy stanovením zákonů.

A čin sebe jednodušší, je jen přetlumočením přírodou podstaty vyplynuvší z Boha a člověk může stále obnovovat svazek spojující čin viditelný s podstatou neviditelnou a sice proslovováním zákona (základ methody analogické).

HENRY FRICHET

Roztřídění zjevů zv. spiritistních podle theosofie.

Smrt zbavuje člověka ponenáhlu prvků, z nichž je složen.

Jeho část nesmrtelná svléká se sebe formy vnější jednu po druhé, jako motýl vystupuje z kukly.

Důkazy toho máme v okkultismu a pokusy fakirů svědčí dostatečně, že se mohou vzdát těla fysického nebo vstoupit do pláně ethernější myšlenky (pláně astrální) zachovávajíce při tom úplné vědomí.

Nedostatek spiritisního dorozumění vyplývá podle theosofie, z toho, že dorozumívání se media *s čistým duchem* je velmi řídké.

Annie Besantová, jedna z předních hlav theosofie nynější a nástupkyně slavné H. P. Blavatské, roztřiďuje zprávy nabyté nebo zjevy viděné.

1. kdy duše je pouze zbavena vlastního *těla fysického* a je dosud oblečena ve své druhé ethérní — což trvá dobu velmi krátkou — tu může se projevit ve svém subtilním těle. Taková „fantasmata" jsou mlčenlivá, podivná, podobající se náměsíčníkům a nejsou než náměsíčníky astrálními.

2. když se duše zbavila i druhého těla a když je ho prosta jako již těla fysického, může toto druhé tělo nabýt života umělého, avšak tento druh patří k černé magii a je považován za zhoubný.

3. když duše v Kama-Loce (vlastně v očistci, kde se musí očistit od stop kamických než může nastoupit dráhu přes sedm stupňů evoluce), i tu může ještě, použivši těla eterního nebo fysického nějakého media, mít příležitost působit na svět, který opustila a vstoupit do styku s těmi, kteří žijí.

4. Avšak když je duše *v Devachanu*, čili v blaženém pobytu, předcházejícím stav nirvány, tu se nemůže s námi sdělovati, jen duše velmi čistá živých lidí může opustit žalář svého těla a vstoupit do styku s bytostmi devachanickými.

Čisté medium (světec) může se jedině na okamžik vlivem magnetickým spojit s pravým duchem, medium nečisté může pouze vejít ve styk se zbytky mrtvých.

5. tyto „zbytky" mrtvých jsou poslední pozůstatky duší, stavších se svobodnými; neboť ony podržují nějaký čas dojmy, které dříve měly a reprodukují automaticky své

myšlenky, jakož i svůj způsob řeči asi podobně jako tělo opakuje různé činy, kterým zvyklo. Proto jsou odpovědi obdržené ve většině seancí zv. „spiritistických“, málo významny.

6. Projevují se též nevědomě pomocí elementálů čili sil polovědomých, pocházejících z jiných sfér. Tyto se prozrazují obyčejně zjevy fysickými. Jsou to elementály, kteréž přenášejí předměty, působí hluk a p. (pokusy materialisace). Oživujíce zbytky mrtvých, odrážejí jejich obrazy vzaté z pláně astrální a dávají jim podobu určitých osob.

7. Konečně lze se dorozumívat s Nirma-Nakyas, čili svatými, kteréž nabyvše dokonalosti, vzdávají se Nirvány z lásky k lidstvu, aby urychlily evoluci. Nirmanakaas nemají ovšem těla fysického, avšak zůstávají v životě astrálním naší sféry, (jsou však velmi řídké).

Toť o dorozumívání s jiným světem.

Co se týče styků na pláni zemské, tu může se zasvětitel dorozumívat se svým žákem pomocí mediumismu, je však třeba, aby byl mezi adeptem a žákem nějaký vztah z dřívější inkarnace.

Z „Echo du Merveilleux“.

Knihy redakci zaslané * * * *Naturwissenschaftliche Seelenforschung* von R. Müller (Leipzig, Arwed Strauch, sv. I. 5 M., sv. II. 4 M.) Vytvořit základ bádání v oboru psychy, opírajícího se o výsledky a systémový modus přírodních věd a být oporou všech bu-

doucích pozorování, toť úkol tohoto spisu. První svazek obsahuje „zákon proměn“. Beze vší charlatanerie odmítá spisovatel všechny možné námitky ze subjektivního pojímání psychologického proti jeho methodě přísně věcně a objasňuje platnost zákona kausality a především proměn též v oboru psychických zjevů. Zároveň ukazuje v jasné a transparentní formě, že konsequentní použití těchto zákonů na Kantovu poznávací teorii, jakož i na teorie moderních empirických psychologů dokazuje v posledním, příčiném nexu nesprávnost těchto.

Zvláštní zásluhou spisu je především, že vyznačuje pronikavě hranice mezi psychologií a metafysikou, a že vrhá nové světlo na úkoly vytčené psychologii v užším smyslu, hypnologii a psychické fysiologii. Jádrem díla jest však zdůvodnění objektivné methody v psychologii.

V 2. díle zajímavé práce, v níž autor pojednává o pokusích hypnotického jasnovidění a o výsledcích pokusů nazírání v sebe, dokazuje se, že nejen objektivné uskutečňování, nýbrž i počátky uvědomění jsou k sobě v příčinné souvislosti a řídí se analogickými pravidly. Ku konci musíme knize p. Müllerově přiznati, že patří k oněm řídkým a dobrým spisům psychologické vědy, jež daleky vší transcendentní mlhavosti usnadňují nám volný rozhled v bádání budoucnosti. *P. L.*

Henri Rainaldy: **Escarmouches**. Paris. Société libre d'édition des gens de lettres. 30, rue Laffitte, 3·50 Fr.

Takové knihy jsou dobrým znamením, že není ještě tak zle se soudobnou energií. V literatuře francouzské je to již hezky dlouhá

řada básníků, kteří našli v blahodárné a požehnané — nebojím se to říci — aféře Dreyfussově nevyčerpatelné podněty k šarvátkám ve jménu Pravdy, Spravedlnosti, Svobody, jedním slovem ve jménu *Světla*. Čteme-li tyto knihy, jsme ochotni věřiti optimismu p. *Paul Adama*, který v nové *Francouzsko-německé Revui* snaží se dokázati, že galo-románská vůdčí morální síla se nezmenšuje. Zdá se opravdu, že celý svět přece jen čeká na impulsy k příštím událostem — z Francie.

„Šarvátky" p. Rainaldyho druží se krásně ku svazkům jeho součastníků, Ajalberta, Rettého, Zo d'Axy, Descartesa, Faurea, Renarda a jiných. Je to skutečné dílo boje, kde odvážné výkřiky jsou metány ve spletitost soudobných otázek, a krvavá ironie autorova vrhá se nemilosrdně na všechny známé stíny dnešních Států a dnešní společnosti. Tady jsou ozvy srdce plného enthousiasmu, lásky a soucitu v dobrém smyslu. Na konec připojeno je několik zajímavých dokumentů, dopisů, aféry Dreyfusovy se týkajících.

S. K. N.

Le Psychisme expérimentale. (Paris, librairie E. Flammarion. 3 fr. 50.) Autor Alfred Erny podává v přítomném spise přehled dosavadních poznatků života psychického na základě četných spisů francouzkých a cizích. Hlavně snažil se seskupit všechna fakta, pozorovaná a studovaná učenci. K tomu cíli, jak sám udává, čerpal nejméně z 300 různých prací. V první části pojednává o nižších psychických zjevech, o písmu automatickém (písmu media samého) a písmu přímém, čili psychographii (písmu mezi tabulkami) opíraje se tu hlavně o mínění prof. F. H.

Myerse a Elliot Couese, dále o psychometrii, objevené Dr. Buchananem čili schopnosti dotekem poznati jakost předmětu a j. V druhé části jsou uvedeny zjevy vyššího psychismu: tělo psychické, psychické zjevy posmrtné, fantomy živých a mrtvých, teleplastie a p. V dnešní době, kdy psychické zjevy nalézají vždy větší víry a pozornosti, je tento spis nejen pro svou obsáhlost a bohaté citování, nýbrž i pro poutavost slohu a nestrannost objasnění velmi vítanou „příruční knihou" pro každého, jenž se chce věnovat studování psychismu pokusného.

Z redakce. Toto číslo opozdilo se z různých příčin. Ukončujeme jím ročník II. Sborníku.

První číslo nového (III.) ročníku, v jiné redakci a úpravě, vyjde v nejbližší době a bude zasláno všem dosavadním pp. abonentům. Oni pp. abonenti, kteříž předplatili již na 6—10. sešit Sborníku, obdrží čísla nového ročníku, pokud předplatné to stačí.

V knihovně pro Filosofii, Mystiku a Okkultismus chystáme několik svazků. Jako nejbližší bude studie Joh. Jörgensena: Životní lež a životní pravda.

5. sv. „Symposionu" přinese zajímavou povídku V. Stuckenberga, předního zástupce mladší dánské literatury, „Slunce". Vyjde tyto dny.